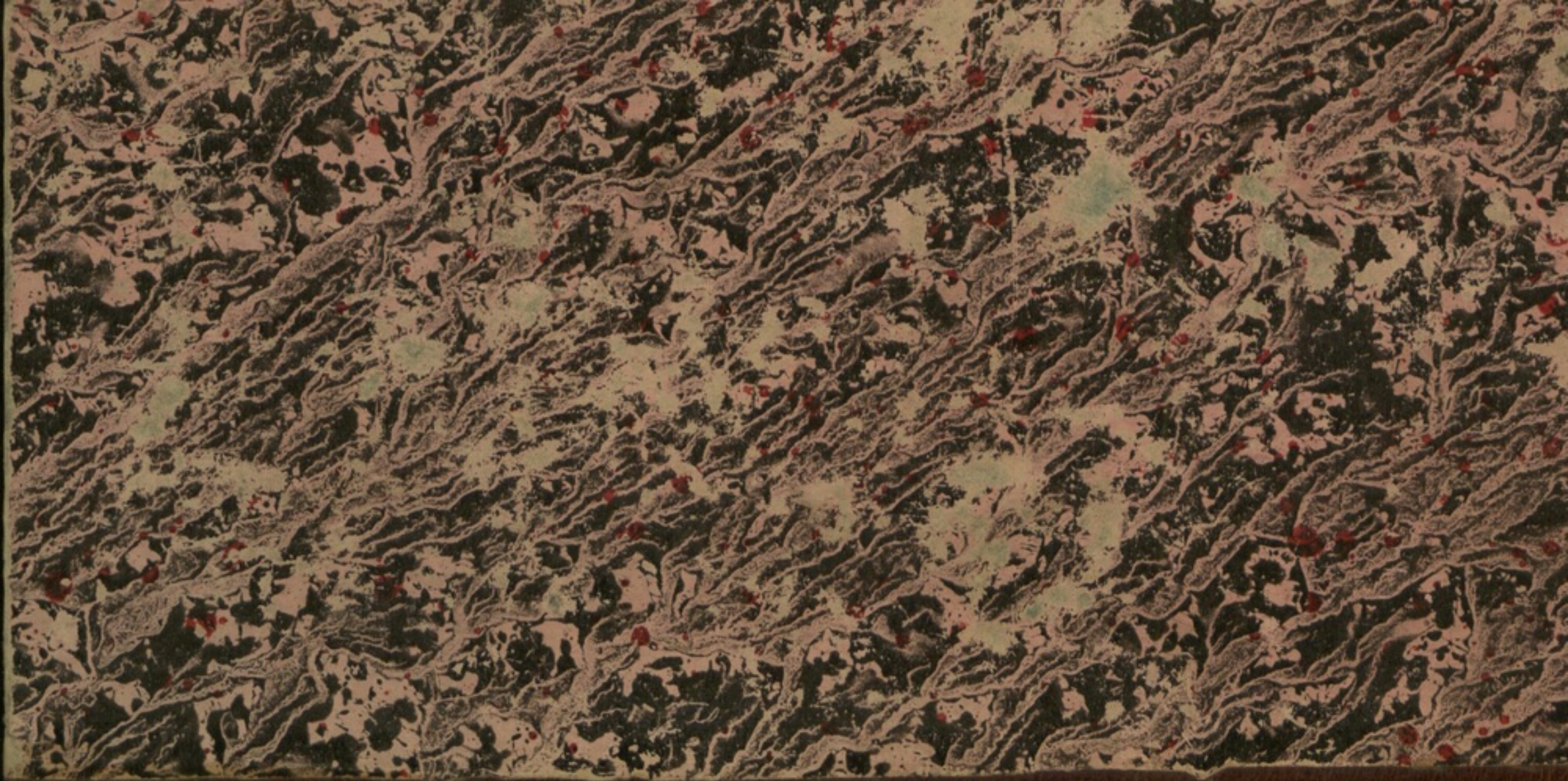

1864-952

1864-952

ЗАПИСАНІ ВЪ ПОЛТАВСКІЙ Г. Д. ЛАВРЕНКОМЪ,

ВЪ КИЇВСЬКІЙ А. ЛОНАЧЕВСЬКИМЪ, І. ПОВІЦКІМЪ, В. ПАПЧЕНКОМЪ, А. СТОЯНОВИМЪ и І. ШЕВЧЕНКОМЪ,

ВЪ ЧЕРНИГІВСЬКІЙ М. ВЕРБІЦКИМЪ, К. КІБАЛЬЧИЧЕМЪ и ОЛЕКСАНДРОВИЧЕМЪ.

ПІСНІ УКРАІНСЬКОГО ЛЮДУ.

* * *

ПІСНІ

про

КОХАННЯ.

ВИДАВЪ

Д. Лавренко.

* * *

У дівчини стільки ласки,
Якъ на тихій воді ряски.

* * *

Дурна дівчина та нерозумная—
За козаченькомъ гине!
Що козакъ ії на жартъ займае,
А вона й віри діймае...

«Серце мое ретивее,
Слово неправдиве!
Слово неправдиве,
Звичаю не знае...»

* * *

У козака стільки віри,
Якъ на синімъ морі піни.

* * *

Пісні
про
Кохання.

1861.

В. 21. S. V.

Пісні
про
Коханнє.

1864.

B. U. S. V.

Оставить оберегти.

ПІСНІ

про

КОХАННЯ.

8
5Р

ПІСНІ

про

КОХАННЯ.

видавъ

Д. Лавренко.

У дівчини стільки ласки,
Якъ на тихій воді ряски.

Дурна дівчина та нерозумная—
За козачепькомъ гине!
Що козакъ ії на жартъ займае,
А вона й віри діймае...

«Сердце мое ретивее,
Слово неправдиве!
Слово неправдиве,
Звичаю незнае»...

У козака стільки віри,
Якъ на синімъ морі піни.

КИІВЪ.
Въ Друкарні Хведорова.
1864.

Дозволено цензурою 8 мая 1864 г. Кіевъ.

Державна Публічна
БІБЛІОТЕКА УРСР
Інв. 1409240

BIBLIOTHECA
UNIVERSITATIS
S. VLADIMIRI

ПЕРВІ ЛЮБОЩІ. . . . . 1—35.

Чисте якъ голубка, а якъ калина хороше, дівча вже чуе близьке кохання I—II. Чогось нудиться IV. Серце просить ласки V—VI. Колижъ парубокъ удавсь несміливий такий VII. На улиці заразъ виявлять, хто кого любить VIII—IX. Парубокъ заграе зъ дівчиною X. Вона кличе ёго до себе XI. Парубокъ незабарливий: вже вигукуе XII. Дівчина начебъ-то не зна що й робить; мати навчае XIII—XIV. И почали вони бачились що день божий, а ій усе таки мало XIV. «Чи жъ справді вінъ любить? треба до воріжки.» XVII—XVIII. Гукае парубокъ,—не виходить дівчина, сидить дома, XIX, а на думці все одно: дебъ стрінутись зъ милимъ XX. Ажъ нетерплячка ii бере XXI. Парубокъ приходить, та прямо до матері: зятемъ хоче бути XXII. Мати здаеться на дочку. Парубокъ до неі въ кімнату XXIII. Цілуються, милуються, й ни провішо більшъ гадки не мають XXIV—XXV. «Чомъ ранішъ не прийшовъ?» XXVI. «Коли поберемся?» XXVII. «Чого такъ рідко ходишъ?» XXVIII. Гарно та любо такъ дівчині XXIX. Хай брешуть сусіди! XXX. Батько не догледить XXXI, не встережуть дівчини отъ парубка! XXXII. На дівчину слава стала: «треба зупинитись.» XXXIII. Дівчина признаеться матери; мати вередуе XXXIV—XXXV. Не пуска й до милого XXXVI.

«Пізно, мати, вчити!» XXXVII. «Пусти та й годі.» Хитрить дівчина одъ батька й одъ матері, XXXIX—XL. вчаща до неі парубокъ що-ночі, XLI—XLII. хоть и бъе ii підъ-часъ за те мати. XLI.

ПАРУВАННЯ. . . . . 36—77

Дівчина взялась за розумъ: XLIV. ій уже мало однії ласки, ій треба щироі правди. XLV. Сумуе парубокъ: не признаеться ёму дівчина. XLVI. Док ряе ёго своею щиростію. XLVII—XLVIII. Не такъ уже й шануе XLIX. перестала й говорить до ёго; L. отсила до другої LI. А все оттого, що парубкові треба приданого, а не щироі ласки.... LII. Не те у дівчини на мислі: LIII—LV. скорішъ вона піде въ черниці, а ніжъ за нелюба. LVI. А въ парубка коли не гроші, то дурниця: жартуе зъ дівчиною для играшки. LVII. Вона й віри ёму діймае, LVIII. а потімъ и плаче... VIX. Соромно ёму зразу ii покинуть... LX. Каже що візьме за себе. LXI—LXII. Марна надія.... дійшла сердешна до того, що дальше вже й нікуди, якъ у тому лісі... LXIII—LXVIII. А черезъ кого пайбільшъ? Черезъ дворовихъ лежнивъ, LXIX. черезъ москалівъ, LXX. писарівъ, LXXI. дяківъ, поповичівъ.... LXXII—LXXIII. и всякихъ паничівъ, LXXIV—LXXV. Колись и козаки вчащали до панночокъ. LXXLI—LXXLIII. «Дурниця, паничу!» LXXIX. Нема нічого въ світі краще для дівчини, якъ той вольний козакъ... LXXX—LXXXII. На чумака й не дивляться дівчата. LXXXIII. А якъ не стало козаківъ, то й чумакъ полюбивсь LXXXIV—LXXXV. Чимъ же вінъ такий любъязний бувъ, той козакъ? Не знавъ вінъ не долі въ коханні, бо не було ёму въ степу широкому вшину добра добувати, якъ що

був в'нъ бідний. LXXXVI. Тільки вівчарь тиняється теперь по тому степу.... LXXXVII.

НЕДОЛЯ. . . . . 78—168.

Любовъ—горе, LXXXVIII. гірше одъ усякої болісті. LXXXIX—LC. Люблятьс я собі двойко, якъ ті голубъята, а недоля, якъ той сокілъ, розлучае. XCI—LCII. «Любилися, теперъ такъ!» XC Зійдуться, а імъ ще важче на серці. XCIV—XCV. Чомъ же не поберуться? XCVI. така вже іхъ доля: пішли вінчатьс я, не застали попівъ дома XCVII—IC. Прийдеться разлучитись. C. Козакъ виряжаеться въ дорогу. CI. Вороги не даютъ покою. CII—CIII. Сумуе дівчина. CIV—CV. Або жъ козака беруть у москалі. CVI. Розлука на віки. CVII. А хочъ и обіща козакъ вернутись, та не обіща дівчина ждати; CVIII. ще каже, що забуде й думать про ёго. CIX. Але се такъ тільки зъ серця: CX. вона чахне на самоті. поки не положять въ домовину, CXI—CXII. або не піде въ черниці. CXIII. Да й безъ розлуки горе: козакъ лине до иншої, CXIV. а надъ першою пасміхаеться.. Кличе ёго дівчина... CXV—CXVI. Козакъ вибрехуеться, CXVII. а далі прямо ій каже, що женитьсн на иншій CXVIII—CXIX. та ще й просить ії до себе на весілля. CXX. Покинута шуткуе спершу зъ тією, що одбила ії милого, а далі просить, щобъ не одбивала, алежъ та ще похвалястьсн передъ нею; на решті полаялись. Плаче, а все таки ій не віриться: «чи жъ таки зовсімъ не любитъ? у воріжки бъ попитатись.» А козакъ, якъ и кінь ёго, не чуе нігъ підъ собою, швендяючись до одніі, до другої й до третёі... Ось що вінъ назива умомъ! Зате жъ и дівчина уміе відомстити. CXXX. Козакъ бачить, що вже дуже незвичайне ёго слово...

CXXXI. Побивается вінъ за нею, споминаючи перві любощі та милощі. CXXXII—CXXXVII. У дівчини два парубки й обидва вірненькі. CXXXVIII. Докоряе вінъ зрадливому товарищу, CXXXIX. сумуе: засватана мила. CXL. Просить зилля такого, щобъ забути горе. CXLI. Померъ козакъ.... CXLII—CXLIII. Не на радость би й зостався: CXLIV—CXLV. ёго мила вже за иншимъ, CXLVI. и незгодиться на те, щобъ спровадить нелюба.... CXLVII—CL. Не те що въ Донцівъ: тамъ коротка росправа. CLI. И въ насъ колись такъ росправлялись зъ зродливою дівчиною. CLII—CLIII. Зрадливий и нарубокъ, зрадлива бувае й дівчина, але на сердешній усе окошуеться. CLIV. Покинута згадуе зрадливого, сумуе та плаче, плаче та сумуе, CLV—CLIX. хоть и просять ii добрі хлопці. CLX. Инколи здаеться ій, що хтось кличе... CLXI. и знову сумно.... CLXII—CLXV. Якъ вонъ ёго любила.... CLXVI. а вінъ узявъ собі иншу. CLXVII. пусто въ серці, якъ у келіі въ черниці... CLXVIII—CLXIX. жаднои надіі... CLXX. Часомъ счастя приверзеться, тоді важко прокидатись... CLXXI. якъ навиженна тоді дівка... CLXXII. И одъ чого усе отсе?... Розгадка. CLXXIII.

ПЕРВІ ЛЮБОЩІ.

I.

Коло млина калина—
Коло млина, серденько, калина!
Коло млина, любонько, калина!
Тамъ дівчина ходила
Тамъ дівчина, серденько, ходила!
Тамъ дівчина, любонько, ходила![1])
Цвітъ калину ламала—
Та въ пучечки въязала,
До личенька рівняла:
«Ой колибъ я такая,
Якъ калина жаркая!»
На дорожку кидала,
А зъ дорожки підняла,
Та понесла въ городокъ,
Та продала за шажокъ,
Та купила голубця,
Та принесла до дому,
Та пустила до долу:

[1]) Такъ після кожного стиха.

Сипле ёму пшениці,
Ставля ёму водиці—
Вінъ пшениці не хохе,
Вінъ водиці не хоче,
Та все собі буркоче.

Маіорщина. Д. Л.

II.

Ой зъ-за гори, зъ-за калиноньки
Іхали улани зъ украіноньки;
Приіхали вони до хати,
Стали дівчину реведувати [1]):
«Чого въ тебе ніжечки білецькі?»
—«Бо у чулочку, мій уланочку.»
«Чого въ тебе рученьки біленькі?»
—«Бо въ холодочку, мій уланочку.»
«А чого въ тебе брови чорненькі?»
—«Бо на шнурочку, мій уланочку.»
«А чого въ тебе губки солодкі?»
—«Бо у медочку, мій уланочку.»

Хоролъ. Д. Л.

III.

Ой ти зоря та вечірняя,

[1]) Revidere.

Чомъ не рано ізіходила,
Чомъ місяця не догонила?
«Ой рано я исхопилася,
Надъ річкою зупинилася,
На дівчину задивилася—
Тамъ дівчина та купалася,
Білимъ миломъ вимивалася,
Своімъ личкомъ искрашалася:
«Личко мое та біленькее,
Кому будешъ та вірненькее?»...

Засулля. Д. Л.

IV.

Спать мені не хочеться,
Очиці маленькі—
Якби мені на всю нічъ
Козакъ молоденький!

Маіорщина. Д. Л.

V.

И вкриюся—холодно,
Роскриюся—душно!
Бідна моя головонька—
Самій ідні спати скушно.

Той мені не до-душі,
Що приходивъ у кожусі;
Той мені сподобався,
Що судзями застібався;
Той мене пече-ріже,
Що до мене усе лізе.

Лісовичі. І. Н.

VI.

Спать мені не хочеться
И сонъ мене не бере—
Що нікому пригорнути
Молодоі мене.
Нехай мене той голубить,
Котрий щиро мене любить;
Нехай мене той займае,
Хто кохання въ серці мае—
Охъ! охъ! охъ!
Хто кохання въ серці мае.

Жарь, мати, капустиці,
Жарь, мати, буряківъ—
Ой жаль мені покидати
Чорноморьскихъ козаківъ.

Пусти жъ мене, моя мати,
На юлицю погуляти—
На юлицю погуляти,
Коли хочешъ зятя мати—
Охъ! охъ! охъ!
Коли хочешъ зятя мати.

Ой съ-підъ хмизу на пічъ лізу,
Ажъ по хаті луна йде—
А хто жъ мене вірно любить,
Той й на печі изнайде.
Я на пічъ, вінъ за мною—
Укриюся зъ головою:
«Одчепись, препоганий!
Цілувати незугадний—
Охъ! охъ! охъ!
Цілувати незугадний.

Ой я въ морі купалася
И я въ біду попалася;
Я жъ біду перебуду
И я море перебреду.
Бісъ біду перебуде!
Одна згине, друга буде...

*

Одна згине, друга буде,
Яка була, така й буде—
Охъ! охъ! охъ!
Яка була, така й буде.

Київъ. А. Л.

VII.

«По садочку хожу,
Шавліечку сажу—
Ой я въ тебе, моя мати,
Не жонатий хожу.»
—«Оженися, мій синочку,
Оженись, Андрійко,
Возьми собі паняночку,
У Степана дочку.»
—«А въ Степана дочка,
Вона мині не рівня:
Ходить по дворочку,
Якъ та королівна.
Зъ ею ні стати,
Ні поговорити,—
Проти неі шапку зняти,
На добридень дати.»
Брязнули ключі,
Одъ комори йдучи,—

Ой заплакавъ Андрійко,
Одъ Марусі йдучи:
«Ой, Боже жъ мій, Боже,
Що я опізнився;
Я на свою та й Марусю
Та й не надивився.
Ой піду я въ садъ,
Та вирву я мъяти,—
Припадае Андрійку
Марусеньку брати.
Ой піду я въ садъ,
Та вирву я рути,—
Припадае та Марусі
У Андрійка бути.»

Щаснівка. К. К.

VIII.

Гусята, гусята
Гречку поіли,
До ставу, до ставу
Пить полетіли.
Переймай, переймай,
Марусенько, гусі;
Поцілуй, поцілуй
Та Андрійка въ уси.
Дакъ щожъ, дакъ и ну,
Дакъ и поцілую,

Та й у тую борідоньку
Та й у золотую,
У той носочокъ
Якъ у колосочокъ,
У той видочокъ,
Повний якъ гірочокъ,
А въ тіі брівоньки,
Чорні якъ шнурочокъ.

Щаснівка. К. К.

IX.

Перейди, місяцю,
Та на нашу улицю:
А на нашій улиці
Та все хлопці молодці,
А нема найкрашчого,
А нема найстаршого.
Якъ Омельківъ Андрусь—
Та по улиці ходить,
Та воликівъ шукае.
Твоі воли въ шкоді
У Ганни въ городі;
Та піди воли займи
Та до Ганни зайди,
То вона буде рада
Та любить лучче буде.

Хлипнівка. І. И.

X.

«У городі верба—
Підрубавъ же бъ я;
Колибъ мині дівчина,
Сподобавъ же бъ я.»
—«У городі бузина,
На ій листу нема;
Ти поганий, ти мирзений,
Въ тебе хисту нема.
Не стій на лёду,
Бо провалишся:
Чи ти мене вірно любишъ,
Що ти чванишся.
Не стій коло тину,
Бо я тебе перекину...
Перекину тебе
У городъ до себе.»

Щаснівка. К. К.

XI.

Ой у полі криниченька
На чотирі гони, [1])
Напувае козаченько
Вороніі коні.

---

[1]) «На чотирі грані.»

Тамъ дівчина воду брала,
Руту поливала,
Молодого козаченька
Въ гості зазивала:
«Прийди, прийди, козаченьку,
Та до мене въ гості,
Есть у мене дві світлиці,
Третя на помості;
Есть у мене отець-мати—
Будуть шанувати,
Медомъ, виномъ, горілкою
Часто частувати.

Щаснівка. К. К.

XII.

Ой въ саду въ садочку
Зацвіли волошки—
Вийди, вийди, моя мила,
Погуляемъ трошки.
Ой въ саду въ садочку
Та зацвіли вишни—
Вийди, вийди, моя мила,
Або сестру вишли.

Тараща І. И.

XIII.

«Чи то, мати, соловейко,
Що въ саду літае,—
Чи то, мати, соловейко,
Що въ дудочку грае.»
—Ой то, доню, соловейко,
Що въ саду літае,
А то, доню, козаченько,
Що въ дудочку грае.
Давай ёму принадоньку,
Нехай привикае.
«Якужъ ёму, моя мати,
Принаду давати?»
—«Стели, доню, постіль білу,
Лягай изъ нимъ спати,—
Праву ручку въ голівочку,
Лівою обняти,
Та й пригорнуть до серденька,
Та поцілувати.

Чайківка. В. М.

XIV.

—Сокілъ, мати, сокілъ, мати,
Все вікномъ літае.

—Давай, доню, принадоньку,
Нехай привикае.
—Яку-жъ ёму, моя мати,
Принадоньку дати?
Насипъ пшіньця по коліньця,
Водиці по крильця,
То вінъ пшіньця наклюється,
Водиці напъється,
Якъ полине въ чисте поле,
То й нашчебечеться.
—То не сокілъ, моя мати,
Що вікномъ літае,
А то сокілъ, моя мати,
Що коникомъ грае.
Підъ моі ворітця
Конемъ навертае.
Давай доню принадоньку,
Нехай привикае.
—Яку-жъ ёму, моя мати,
Принадоньку дати?
Вари рыбу осетрину,
Будемъ вечеряти,
Стели постіль тонку й білу,
Лягай изъ нимъ спати:
Праву ручку підъ головку,
Лівою обняти,

До серденька пригорнувши,
Тай поцілувати.

С. Неморожъ. И. I.—Зр. Мордовц. 165. Erbena (чешс.) 2, 151.

XV.

—Та голубъ, мати,
Голубъ прилітае.
—Дай же, доню, принадоньку,
Нехай привикае.
—Та яку жъ мені, моя мати,
Принаду давати?
—Та посипай пшіньця по коліньця,
Водиці по крильця.
—Ой козакъ, мати,
Козакъ, мати, прибуває.
—Давай, доню, принадоньку,
Нехай привикае.
—Яку жъ мені, моя мати,
Принаду давати?
—Стели постіль та біленьку,
Лягай изъ імъ спати—
Одну ручку въ голівочку,
Другою обняти,
Пригорнувши до серденька,
Тай поцілувати.

—Цілуваннечко жъ, милуваннечко
Та до серця доходить:
Семи аршинъ поясина
Та коло мене не обходить.
Ти думаешъ, моя мати,
Що до мене въ гості ходить,
Ажъ вінъ мене молодую
Изъ умочка зводить.
Не гнівайся жъ, моя мати,
Що я проступила,
Удалого козаченька
Собі полюбила.

Щаснівка. К. К.

XVI.

И дощъ иде, и хмариться,
Въ хуторі калюжа...
Не бачила миленького,
Хожу якъ недужа.
Якъ бачила у неділю,
Сіючи шавлію,—
Якъ бачила въ понеділокъ,
Полючи барвінокъ,—
Якъ бачила у вівторокъ,
Мовъ вже неділь зъ сорокъ,—

Якъ бачила у середу,
Женучи череду,—
Якъ бачила у четверъ,
Та вже й не теперъ!—
Якъ бачила у пъятницю,
Та вже й не трапиться!—
Якъ бачила у суботу,
Йдучи на роботу.

Маіорщина. Д. Л.

XVII.

По надъ яромъ, по надъ яромъ
Цигани стояли;
А міжъ тими циганами
Циганка ворожка,
А до тіі циганочки
Втоптана дорожка;
А по тій же дорожецці
Дівчина ходила;
Вона жъ тую циганочку
Вірненько просила:
Циганочно-волошечко,
Вволи мою волю—
Причаруй же козаченька
На вікъ изо мною.»
Циганочка-волошечка
Та вволила волю—

Урізала трохи коси,
Козака напоіла; [1])
А щобъ єго молодого
Челядь не любила.
Иде козакъ улицею,
Якъ рибонька въється;
Сидить дівка біля вікна,
Зъ козака сміється.
Иде козакъ улицею,
Підківками креше,
За нимъ иде молода дівчина,
Русу косу чеше.
Годі тобі, молодий козаче,
Підківками кресать!
Годі тобі молода дівчино,
Русу косу чесать!
Буду кресать, буду кресать,
Поки й поламаю!
Буду чесать, буду чесать,
Поки й підобгаю.

Хоролъ. Д. Л.

XIII.

«Циганочка-махлярочка,
Вволи мою волю:

---

[1]) „Накурила“ въ другій пісні

Причаруй же козаченька,
Щобъ живъ изо мною.»
Циганочка-махлярочко
Воленьку вволнила:
Урізала русої коси
Й обохъ напоіла.
Оце жъ тобі, дівчинонько,
Довишніі чари,
Щобъ тебе, дівчинонько,
Усі люде знали.

Щаснівка. К. К.

XIX.

Закотилося сонечко
За зелений гай,
А у тому та гайку
Ніхто не бувавъ.
Молоденький та Андрійко
Коня наповавъ,
До своеі та Марусі
Три послоньки славъ.
«Молодая та Маруся,
Яка бо ти пишна—
Я до тебе три носли славъ,
А ти и не вийшла.»

Щаснівка. К. К.

XX.

На тімъ боці на толоці
Сопілочка грае;
Вона грае вигравае,
Тамъ челядь гуляе.
«Пусти мене, моя мати,
На той бочокъ прясти;
Чи не вийде козаченько
Сірихъ волівъ пасти.»
«Пасітеся сірі воли,
Не бійтеся вовка,
А я піду до дівчини—
Чи змита головка.
Ой чи змита, чи не змита,
Аби ненабита.»
«Вари мати вечеряти,
А я ляжу спати;
Кому люба, кому мила,
Той прийде й до хати.
Вари мати вечеряти,
Насипай у миску,
А хто мене вірно любить,
Той прийде й до хижки.

Маіорщина. Д. Л.

XXI.

Теренъ, теренъ, та не хміль,
Пришовъ милий, та не мій.
Мою душу порива—
Кого люблю та й нема!

Хлипнівка. І. Н.

XXII.

«Здрастуй, здрастуй ти, матусю!
Я приіхавъ по Настусю:
Хочу въ тобе Настю взяти,
Хочу тебі зятемъ стати.»
—Брешешъ, брешешъ, вражій сину!
Завезешъ мою дитину:
Ти пъяниця, ледащиця,
Въ мене жъ дочка якъ орлиця.—
«Ой якъ же ти, мати, знаешъ,
Пъяницею називаешъ?
Що я хлопець пребогатий:
Маю собі скотъ рогатий
И галушки и пампушки
Ще й білесенькі подушки.»

Маіорщина. Д. Л.

XXIII.

Перепеличка
Мала, невеличка

Уполі літае,
Траву прогортае,
Гніздечка шукае.
Не знайшла гніздечка,
Знайшла сокілочка:
«Сокілоньку ясний,
Мій милий прекрасний!
Гордуешъ ти мною,
Якъ вітеръ горою,
Якъ вітеръ горою;
Туманъ долиною,
Явіръ калиною,
А морозъ водою;
А морозъ водою—
Козакъ дівчиною.»
Пішовъ до кімнати
Матусі питати:
Матусенько моя,
Де донечка твоя?»
—«Пішла у садочокъ
Щипать ягідочокъ.
Пішовъ у садочокъ,
Тільки знать слідочокъ.
Прійшовъ до кімнати,
Матусі питати:
«Матусенько моя,
Де донечка твоя?»

—«Пішла до криниці
Черпати водиці.»
Пішовъ до криниці,
Не знайшовъ дівиці;
Прийшовъ до кімнати
Матусі питати:
«Матусенько моя,
Де донечка твоя?»
—«Пішла до кімнати
Постіленьки слати.»
Пішовъ у світлицю
Дакъ знайшовъ дівицю.
Дівчино—сирото,»
Не стели широко,
Постелись узенько,
Поляжемъ близенько,—
Будемъ говорити,
Якъ у світі жити,
Якъ у світі жити,
Ділечко робити.

Щаснівка К. К.

XXIV.

Ой грай, коли граешъ,
Коли чорні брови маешъ!
А якъ такі якъ у мене,

Сідай, Грицю, коло мене.
Сядь, Грицю коло мене,
Ще й ніжечки підгорни,
Яжъ тебе поцілую,
Ти жъ мене обійми.

Дударі. І. Ш.

XXV.

Ой въ городі въ частоколі
Зацвіли нагідки—
Тимъ я тебе полюбила,
Що й не знала звідкіль.
Ой въ городі въ частоколі
Зацвіли волошки—
Тимъ я тебе полюбила,
Що чорнявий трошки.—

Хлипнівка І. И.

XXVI.

Гай, гай, гай,
Гай зелененький—
Тимъ я тебе полюбила,
Що ти молоденький.
Усю ніченьку
Свічка горіла—
Чому тоді не прийшовъ,

Якъ ясенъ місяць зійшовъ?
Тоді тебе принесло,
Якъ сонечко изійшло.
—Ой тимъ я не бувъ,
Що чобітъ не добувъ,
А въ батьковыхъ не прийшовъ,
Що чортъ мае підошовъ,
А въ матчинихъ не хочеться,
Що устілка волочеться.
Не подивуй, дівчино,
Що я замазався,
Та на твою біленькую
Постіль изобрався.
Не подивуй, дівчино,
Що я обідрався:
Бо мій батько робивъ гладко,
До й я въ ёго вдався.—

Щаснівка. К. К.

XXVII.

—Чорні очі якъ теренъ,
Коли ми ся поберемъ?
—Поберемося въ неділю,
Маю въ Бозі надію.

Тараща І. И.

XXVIII.

Ой мій же вінъ мій,
Ой мій же вінъ власний!

 рідко ходишъ?» Гарно та любо такъ дівчині... Хай

На німъ свита шовкомъ шита
Ще й поясъ прекрасний.
Коли жъ ходишъ, то ходи,
Коли любишъ, то люби!
Не зводь мене изъ ума,
Чортъ-би паривъ твою ма!

Пилиповичі В. М.

XXIX.

Ой дубъ таки дубъ,
Таки зеленeнький—
Таки бувъ, ночувавъ
Хлопець молоденький.
Таки дубъ, таки дубъ,
Таки не ліщина—
Таки бувъ, ночувавъ
Хлопець молодчина.
Таки дубъ, таки дубъ,
Таки дуплинатий—
Таки бувъ, ночувавъ,
Хлопець бісноватий.—

Лісовичі І. Н.

XXX.

Стояла я въ затінку,
Затирала затірку

Гірка моя затірка,
Била мене матінка.
Стояла я на колодці,
Моргала я на молодцівъ:
«Сюди, сюди, молодець,
Въ мене чорні брови есть.»
—«Чортъ тебе бери зъ іми,
Давно жъ ти дуришъ іми.
Якби ти не манила,
Добъ була моя мила.»
—«Якби я не манила,
Добъ я боса ходила;
А то шевчика люблю,
Въ черевиченькахъ хожу.
Одна пара новая,
А друга сапьяновая,
Третяя чирвоная—
Сама чорнобровая.»
«Надъ дворомъ чорна хмара,
На тебе, дівко, слава—
Съ кимъ ти нічъ ночувала?»
«Зъ молоденькимъ парубкомъ.
Усю нічку не спала
Та все бога прохала:
Ой прибавъ, боже, ночі
На моі кари очі,
Укороть, Боже, денька,

Що я молоденька—
Хочъ часівъ на чотирі,
Щобъ очі одпочили.

Щаснівка. К. К.

XXXI.

Ой на ютрі, на зарі
Іде милий на коні.
Підъ вікно вінъ підъ іжжае,
Та й достукуеться,—
Та й достукуеться,
Та й догуркуеться.
Мій батенрко зачувавъ,
Свою дочку узбуджавъ:
«Ой ти, дочко хороша,
Засвіти хутчій огню!
Засвіти хутчій огню,
Бо щось стоіть крій вікна.»
—«Ой ти батенько рідний,
Изъ просоння гомонишъ!
Изъ просоння гомонишъ,—
Его въ вичі не ввидишъ,»
Я молода уставала,
Віконечко одчиняла—
Віконечко одчиняла,
Сірого кота впускала.

«Вже на дворі світъ зараній—
Де мені подіть кота?»
Візьму котика въ пришілъ
Та й винесу я на двіръ.
Ой винесу я на двіръ,
Та й пущу кота за двіръ,
Що бъ батенько не чувавъ,
Люде не вбачали,
Що ми изъ імъ гулять стали.

Щаснівка. К. К. Зр. Erbena 2· 54.

XXXII.

—Смородина, смородина,
Чомъ не зродила?
—Зіма була, цвітъ прибіла,
Тимъ я й не зродила.
—Молоденькій козаченько,
—Чомъ ти не женився?
—Я въ війску бувъ, забарився,
Тимъ я й не женився.
—Молодая дівчинонько,
Чомъ ти заміжъ не йшла?
Всю Вкраіну исходила,
Дакъ дружка не знайшла.
—Молодая дівчинонько,
Слава на тебе:
Кажуть люде, що ночуе

Бурлакъ у тебе.
—Трясця людямъ, трясця людямъ,
А лихо въ живітъ!
Поставте сторожу, поставте другую,
Стережіте мене молодую.—
Стороженька пъяна була,
Вона заснула,
Якъ приходивъ козакъ до дівчини,
Вона й не чула.—

Щаснівка. К. К.

XXXIII.

Хотівъ би я орломъ бути,
Та хутко літати,
Полетівъ би що-година
Дівчатъ одвідати.
Тамъ то дівка, тамъ то брава,
Тамъ то очі чорні!
Личкомъ біла, румъяная,
На слово вірная.
Уже третій вечеръ, якъ я ii бачивъ,
Хожу коло хати, ii не видати.
«Вийди, дівчино, вийди, рібчино,
Вийди, серденя, потіхо моя.»
—«Не вийду, козаче, не вийду, соболю,
Не буду стояти цей вечіръ съ тобою;

Не буду стоять, вороги судять
Тебе и мене, серденя мое.»

Пилиповичі. В. М.

XXXIV.

Люблю, мати, того Гриця,
Що на коніку вихриться;
Бо вінъ парень до лиця—
Люблю Гриця молодця!
Ой летіла сова,
Середъ двору впала—
Такі очі, такі й брови,
Якъ у мого пана!
Летіла сениця,
Золотіі крильця—
Такі очі, такі й брови,
Якъ у мого Гриця,
Ой летіла гуска,
Крилечками луска:
Таки лусь! таки лусь!
Таки серце Петрусь!

Хоролъ. Д. Л.

XXXV.

Ой стелеться барвіночокъ,
Не коренемъ—листомъ;

Викликае козакъ дівку,
Не голосомъ—свистомъ.
—Ой чи чула, дівчинонько,
Якъ я тебе кликавъ,
Якъ крізь твоі ворітечька
Сивимъ конемъ іхавъ?»
—Ой хочъ чула, хочъ не чула,
Не озивалася,
Мела хату, мела сіни
Та й засміялася;
Вийшла мати води брати
Та й догадалася.
«Чого, доню, усміхаешся,
Чому мині старесенькій
Та й не признаешся?»
—«Ой ний, мати, тую воду,
Що я напосила,—
Шануй, мати, того зятя,
Що я полюбила.»
—«Не буду я води пити,
Буду розливати,—
Не люблю я мого зятя,
Буду розлучати.»
Сама води наносила,
Сама буду й пити,
Сама дружка полюбила,
Сама буду й жити.»

Черезъ моі будиночки
Орелъ воду носить—
Дівчинонька козаченька
Вечеряти просить.

Щаснівка. К. К.

XXXVI.

Та вжежъ третій вечіръ,
Якъ я дівчину бачивъ,
Та вжежъ не виходить
И до мене не говорить.
—Та вийди, серце дівчино,
Вийди, сердце рібчино.
Вийди, сердце, вийду й я,
Вийди, дівчіно, потіхо моя.
—Охъ и рада я, молоденькій козаченьку,
Та ти ясний соболю,
Та рада жъ я вийти
И поговорити зъ тобою,
Та не пускае й не велить
Моя мати изъ тобою говорить.

Щаснівка. К. К.

XXXVII.

Ой ти мати моя,
А я донька твоя—

Було мене добре бити,
Якъ маленька була,
А теперъ вже я велика,
Треба менї чоловіка,
Ні старого, ні малого,
Козаченька молодого.

Лісовичі І. Н. Зр. Erb. 2, 76.

XXXVIII.

Ой въ очеретї чайка кигиче—
Пусти, мати, на юлицю,
Женишина кличе.
Пусти мене, моя мати,
Я й не забарюся,
Тільки хлопцівъ подрочу
Та й назадъ вернуся.
А въ очереті та деркачъ дере—
Пусти мати на юлицю,
Бо ажъ плачъ бере.—

Щаснівка К. К.

XXXIX.

Не стій підъ дверима,
Въ мене мати Марина
У комори ночуе,
Усю правду почуе.

Не стій підъ вікномъ,
Не махай рукавомъ,
Бо якъ прийде пора,
До я й вийду сама.

Щаснівка К. К.

XL.

Теперъ же я пропала,
Курка ногу стоптала;
Тожъ не курка—гусачокъ,
Тожъ удалий казачокъ.
На ніченьку приходивъ,
На ніженьку наступивъ.
Ой яжъ ему искажу,
Що ти рано не ходи,
Хоче батенько узнать;
Хочуть вони та й узнать,
Тебе край мене злебедать,
Хочуть людямъ объявить,
Зъ тобою й мене встрамить.

Щаснівка К. К.

XLI.

Ой пожену я гусочки на плавъ—
Добривечіръ, дівчино, бо ще я не спавъ.

Публічна ... УРСР
1409240

Ой не спавъ, не спавъ, не буду й спати,
Ой дай менї, дівчино, повечеряти.
—Я й не топила, я й не варила,
На білу периночку спать положила.
Боже мій милий, який я удався—
Брівъ черезъ річеньку та й не вмивався—
Не вмивався й не втирався,
Зъ своею любезною та й роспрощався.
Ой я звернуся та й умиюся,
Зъ своею миленькою распрощаюся.
—Не ворочайся и не вмивайся,
Бо ти менї, серденько, не сподобався.
Е въ мене криниченька підъ перелазомъ,
Умиемось, серденько, обое разомъ;
Е въ мене хусточка шовкомъ шита,
Утремося, серденько, хочъ буду й бита.
Хочъ буду й бита та знаю защо—
«Утиралося, матінко, тай не ледащо,
Утиралося, умивалося,
Воно менї, матінко, сподобалося.»

Щаснівка. К. К.

XLII.

Ой гиля гиля, гусята, на ставъ—
Добривечіръ, дівчино, я й досі не спавъ.
Ой не спавъ, не спавъ, не буду й спати,
Ой дай менї, серденько, повечеряти.

Я й не топила, я й не варила,
На білу перину спать положила.
У мепе вечеря риба печена,
Не для тебе, серденько, приготовлена.
Е въ мене криниця підъ перелазомъ,
Умиймося, серденько, обое разомъ.
Е въ мене хустина, та шовкомъ шита,
Утрімося, серденько, хочъ буду й бита.
Хочъ буду й бита, знатиму й защо:
Полюбила козаченька, велике ледащо.

Хоролъ. Д. Л.

XLIII.

Ой дівчино моя мила,
За що тебе мати била?
—За те мене мати била,
Щобъ я хлопцівъ не любила.
Таки буду ходить,
Таки буду любить—
Або тобі, або міні,
Та й на світі не жить!
На улиці не була,
Конопельки терла,
Не бачила жениха,
Трохи я не вмерла.

Щаснівка. К. К.

ПАРУВАННЯ.

XLIV.

Що на той бочокъ
И на сей бочокъ
Річка розлилася—
Та стоіть дівка
Та изъ парубкомъ,
Стоіть, обнялася.
Та зійшовъ місяць,
Та зійшовъ ясенъ,
Нема ёму впину—
Та не стій, дівко,
Та изъ парубкомъ,
Не йми ёму віри.
Ой якъ же вінъ
Та зведе зъ ума,
Не буде й любити—

Ой де більше
Та челядоньки,
Тамъ буде й судити.

Щаснівка. К. К.

XLV.

Ой дівчино моя мила,
За що тебе мати била?
«За те мене мати била,
Щобъ я хлопцівъ не любила,
Щобъ зъ козакомъ не стояла,
Ёму правди не казала.
Бо въ козака стілки віри,
Якъ на синімъ морі піни,
А въ дівчини тілки ласки,
Якъ на тихій воді ряски.»

Пилиповичі. К. К.

XLVI.

Ой послала мати сина
Та й на косовицю,
Зачесала чорні кудрі
Та й на потилицю.
—«Яжъ думала, мій синочку,
Що ти траву косишъ,

Державна Публічна
БІБЛІОТЕКА УРСР
ІНВ.

Ажъ ти кинувъ косу въ росу,
Самъ сівъ та й голосишъ.»
—«Ой колибъ ти, матусенько,
Сю досаду знала,
Тобъ ти мене оженила,
Щобъ була одрада.»
—«Оженися, мій синочку,
Бери жінку любку,
Цілуй ії, милуй ії,
Якъ сизу голубку.»
На калину вітеръ віе,
Калина не спіе—
Козакъ дівку вірно любить,
Заняти не сміе.
«Тимъ я ії не займаю,
Що сватати маю,
Тимъ до неі не горнуся,
Що слави боюся.»
Була слава, була слава,
Стали й поговори—
То за тую молоду дівчину,
Що чорніі брови.
«Сидить голубъ на дубочку,
Голубка на вишні—
Скажи, скажи, молода дівчино,
Що въ тебе на мислі?»
—«Хиба бъ же я дурна була,

Розуму не мала,
Щобъ я тобі, молодий козаче,
Всю правду сказала.

Маіорщина. Д. Л.

XLVII.

«Ой пійду я, помандрую
Изъ своеі сторони та въ чужую.»
«Ой якъ будешъ мандрувати,
Давай мені, серце, въ вічі знати,
Звідки тебе, серце, виглядати:
А чи зъ поля, чи зъ дороги,
А чи зъ степу, зъ косовиці»—
Не бачивъ дівчини красавиці.
Дівчинонько, сірая утко,
Вийди на юлоньку хочъ не хутко.
«Не вийду й не стану,
Вишлю меншу сестру на підставу.
Така жъ тиха, така й мова,
Тільки на брівоньки чорноброва,
А на личенько ще й білійша,
Тілько на словечко не вірнійша.»

Щаснівка. К. К.

XLVIII.

Ой изъ яру та въ долину
Не ходи до мене, вдовинъ сину,

Бо я роду не такого,
Не любила зроду чортъ-зна кого;
Бо я роду панянського,
Полюбила сина хазяйського.
Полюбила, поцілую,
Бо я взавтра рано помандрую.
Помандрую у мандрівку—
Любивъ парень дівку всю петрівку,—
У петрівку косовицю—
Любивъ царень дівку красавицю.
«Ой дівчино, сіра утко,
Чи вийдешъ ти на юлицю хутко?»
—«И не вийду, и не стану,
Вишлю сестру меншу, таку й саму,
Такі й очі, такі й брови,
Тілько не такая до розмови.

Тараща. І. Н.

XLIX.

Дівчино моя,
Ти жъ моя мати,
Дай мені вечеряти,
Хочъ посередъ хати.
Ти-жъ мене піддурила,
Ти-жъ мене підвела,
Ти-жъ мені молодому
Вечеряти не дала.

А хочъ дала вечеряти,
Та не дала ложки, —
Насипала въ черепочокъ
Сироватки трошки.

Тараща. І. Н.

L.

Ишовъ козакъ зъ Побережжа,
Ой якъ тая повна рожа,
А дівчина долиною,
Якъ роженька зъ калиною.
—Ой, дівчино, що ти робишъ,
Чомъ до мене не говоришъ?
—Не говорю и не буду,
Бо не твоя, серце, буду.
—Ой дівчино, дівчиночко,
Люблю твое біле личко —
Личко твое румъянее,
Серце мое коханее!
Не такъ личко, якъ ти сама,
Люба, мила ще й кохана!
Ой дівчино, що ти творишъ,
Чомъ до мене не говоришъ?
Лице свое засмутила,
Чорні брови напустила....

Кожанки. А. Л.

LI.

Козаченьку велика потуга:
Повтікали волики одъ плуга.
Ишовъ я улицею двічі,
Не бачивъ я дівчини въ вічі,
Ой ишовъ я улицею, гукнувъ,
Підійшовши підъ дверечки, стукнувъ:
«Ой хочъ стукай, мій милий, не стукай—
Піди собі иншоі пошукай.»

Щаснівка. К. К.

LII.

Ой чий же се двіръ—
Приточивъ би я свій;
Хорошая дівчинонька,
Женився бъ на ій.
Якъ би не боявся,
Тобъ поцілувався;
А то лихо, що боюсь,
Хочъ здалека подивлюсь.
—Колибъ же ти, дівчинонько,
Трошки багатенька,
Взявъ би тебе за рученьку,
Повівъ до батенька.
—Колибъ же я, козаченьку,

Трошки багатенька,
Наплювала бъ я на тебе
Й на твого батенька.»

Хоролъ. Д. Л. Зр. Żegota Pauli I, 109.

LIII.

Превражіі тіі зарічане—
Вони живуть за водами,
Вони до насъ що-вечера
Пливуть селезнями.
Підъ тобою, сивий селезеню,
Вода й не стинеться—
И съ тобою, серце-козаче,
Нічка не змигнеться.
Підъ тобою, сивий селезню,
Вода муломъ стане—
И съ тобою стидкий-бридкий,
Вечіръ окомъ стане.

Тараща. І. Н.

LIV.

Ой у полі, у полі,
На широкімъ роздоллі,
Гей стояли два розлогі дуби,
Гей схилилися верхами до купи.

А на тихъ дубахъ та два голуби,
Гей сиділи, сиділи,
Знялись, политіли,
Гей сизими крилами
Гору круту вкрили,
Гей самі жъ міжъ собою
Річі говорили:
«Великий тинъ бачу, та й не перескочу,
Віддай мене, мати, за кого я схочу!
Чи за того пана, чи за енерала,
Чи за того козака Ивана?
А за паномъ буду панувати,
А за енераломъ въ перині лежати,
Гей за козакомъ Иваномъ
Горемъ горювати—
Гей у чистімъ полі пшеницю жати:
«Ой уставай, серце, та годі лежати,
Гей бери серпа у руки та й ходімъ жати.»

Якимівка. І. Н.

LV.

На тімъ боці на толоці
Два камені меле—
Питається козакъ дівки:
«Чи підешъ за мене?»
—«Ой не піду я за тебе,

Та піду за Йвана;
А въ Ивана гроней яма,
Буду що-дня пъяна.
Ой не піду я за Йвана
Та піду за Гриця;
А у Гриця все пшениця,
Буду калашниця.
Ой не піду я за Гриця,
Та піду за Марка;
А у марка срібна чарка,
Буду я шинкарька.

Хоролъ. Д. Л. Зр. Sušil. 295.

LVI.

Ой дбай, мати, дбай,
Та мене замужъ дай:
Не дай мене за пъяницю,
За велику ледащицю,
Бо мені вроди жаль;
Бо моя врода якъ тиха вода,
Біле личко, чорні брови,
Сама молода.
Ой Лиманъ ріка йде,
Тамъ козакъ водку пъе;
Чую жъ бо я—доля моя,

Бо кличе мене:
«Ой ходи сюда, дівко молода,
Викупи мене, задовжався я.»
Ой я жита не сіяла,
Не буду й пшениці—
Якъ не піду въ осінь замужъ,
То піду въ черниці.
А въ черницяхъ добре жити,
Діла не робити;
Тільки всёго серцю туги,
Що въ чорнімъ ходити.
У чорному походивши,
Якъ схочу, то скину,
А пішовши за нелюба,
На віки загину.
А я жита не сіяла,
Не буду збірати,
Козака не чаровала,
Хиба моя мати:
Брала пісокъ зъ підъ білихъ ніжокъ
Козака чаровати.
Я въ степу жито жала,
Снопівъ не въязала,—
Я козака рікъ кохала,
Ёму правди не казала.
Тоді тіі снопи звъяжу,
Якъ вороги спать поляжуть—

Тоді ёму правду скажу,
Якъ намъ білі руки звъяжуть.
Впередъ снопи повъязавши,
То наврочать люде;
Впередъ правду исказавши,
То любить не буде.

Пилиповичі. В. М.

LVII.

Що на мене ні дощъ иде,
Ні чорная хмара—
Що на мене молодую
Худа слава впала.
Ой якая худа слава впала?
Всю нічку не спала,
Всю ніченьку не спала,
Зъ козаченькомъ стояла.
Ой стояла цілий вечіръ
И цілую нічку,
Вистояла копу грошей,
Ще й хвилясту стрічку.
Ой я тую хвилястую
У будень зносила,
А за тую копу грошей
Намиста купила.

—Ой плавала та сірая утка
По той бочокъ ставу—
Сватай мене, молодий козаче,
Не вводь мене въ славу.
—Ой сама жъ ти, дівчинонько,
Въ славоньці живешъ,
Що пізненько й нераненько
Изъ вулиці йдешъ.
—Ой якъ мені, молодий козаче,
Зараній ходити?—
Держишъ мене за білую ручку
И не мусишъ пустити.
—Не потурай, молода дівчино,
Моему держаннечку,
Вирви ручку, біжи до-домоньку,
Хочъ на світаннечко.
Не потурай, молода дівчино,
Моій розмовоньці,
Держи розумъ и умъ добрий
Въ своій голівоньци.—
Ой держала розумъ добрий
Та впустила въ воду;
Не вповала такъ на худобу,
Якъ на ёго вроду.
Великая худібонька—
Животу досада,
Хорошая дружинонька—

Серденьку одрада.
Великая худібонька—
Биться та сваритись,
Зъ хорошою дружиною
У світі нажитись.
Великая худібонька
Въ степу за очима,
Хорошая дружинонька
Все передъ очима.
Великую худібоньку
Въ череду гонити,
Зъ хорошою дружиною
Пироги носити.

Щаснівка. К. К.

LVIII.

Ой вишенька черешенька
Верхомъ кучерява—
Дівчинонька козаченька
Та й причарувала.
—Чаруй, чаруй, дівчинонько,
Коли довелося,
Коли твое біле лице
Зъ моімъ поннялося.
—Перебреду бистру річку
Стану середъ ставу—

Сватай мене, козачепьку,
Та не вводь у славу.
—Ой сама жъ ти, дівчинонько,
Собі славу робишъ,
Що пізненько не ранепько
Изъ улиці ходишъ.
—Ой якъ мені, козаченьку,
Ранепько ходити?
Берешъ мене за рученьку,
Велишъ говорити.
—Не потурай, дівчинонько,
Моій розмовоньці—
Держи розумъ и умъ добрий
Въ своій головоньці.
—Я держала розумъ добрий
Та впустила въ воду...
Не вловала на худобу
Лишъ на твою вроду.
Зъ великою худобою
Горе мені буде,
А зъ вірною дружиною
Не страмно й між люди.
Зъ великою худобою
Треба рано вставати,
А зъ вірною дружиною
До півдня лежати.

Хорол. Д. Л.

LIX.

Та заржи жъ, копю воропий,
На круту гору йдучи,
Спомъяпи мене, моя мила,
Снідання готуючи.
Та заржи жъ заржи, копю вороний,
Та на стойні стоячи,
Та помъяпи, моя мила,
Білу постіль стелячи.
Та мала пташечка та невеликая—
По билипочці скаче;
Дурна дівчипа та нерозумпая—
За козаченькомъ плаче;
Та мала пташечка та певеличкая—
По билиночці дибле;
Дурпа дівчина та пе розумпая—
За козаченькомъ гибне.
Та дурна жъ, не розумная,
Дурне й поганяе!
Що козакъ ii на жартъ займае,
А вона й віри діймае....
Та дурная жъ вона й нерозумная,
Дурна въ еі й гадка—
Що вона бъеться та побиваеться,
Якъ чорпая галка.
Та воли жъ моі, та половіі,

А зализнії пута—
Да коли бъ же не ти, серце дівчино,
Добъ не бувъ я й тута.

Щаснівка. К. К.

LX.

Якъ стоявъ я надъ греблею
Да зъ своею сухореброю—
Люде кажуть я й самъ бачу,
Що марненько вечори трачу.
Хоть млинъ меле, вода реве,
А колесо не повернеться—
Карі очі не зглянуться
Да й серденько не привернеться.

Київъ. А. Л.

LXI.

«Марусенько, люблю тебе,
Не іжъ хліба—візьму тебе,
Не іжъ хліба, не пий води,
Візьму тебе для пригоди.» [1])

---

[1])—Нехай не ість твоя мати,
Коли хочетъ мене взяти;
Бий объ камінь головою,
Щобъ я була за тобою.

Маіорщина. Д. Л.

Марусенька послухала,
Три дні хліба не кушала
И водиці не пила,
Й за козакомъ не була.

Щаснівка. К. К.

LXII.

Пійду зъ горя у чистее поле,
Въ чистімъ полі прохожуся.
Въ чистімъ полі—широкому роздоллі—
Росте кущъ калини.
Строщу, зламлю чирвону калину
До самого корінечка,
Та посажу чирвону калину
Въ себе дома край віконечка.
«Рости, рости, червона калино,
Рости, не хитайся;
Живи, дівко, живи зъ парубкомъ,
Та живи, не печалься—
Черезъ тиждень, черезъ дві неділі
Гостинчика сподівайся:
На голівочку цвіточокъ,
На білу шию платочокъ,
А на ручеиьку перстенёкъ.

Щаснівка. К. К.

LXIII.

Марусенька по гриби ходила,
Въ зеленому гаі заблудила:
«Я жъ думала, що дубъ зелененький,
Ажъ то стоіть гайдай молоденький.
—Ой гайдаю, виведь мене зъ гаю,
Бо я зъ гаю дороги не знаю.»
—Ой якби жъ ти дороги не знала,
Добъ ти мене гайдаемъ не звала.
«Помолюся я святому Богу,
Чи не зійду сама на дорогу.
Помолюся я святій пречистій—
Понісъ мене по гриби нечистий;
Помолюся я святому Сусу—
Та таки жъ я грибівъ насушу;
Помолюся я святому Спасу—
Та таки жъ я грибівъ призапашу;
Помолюсь я святій покрові—
Та не пійду по гриби ніколи.»

Щаснівка. К. К. Зр. Erben. 2, 82.

LXIV.

Чи я въ темнімъ лузі не калина,
Чи я въ батька не дитина—
Полюбила Гриця челядина,
Прескурвого сина дворяпина.

Ходила-блудила та й заснула,
Пріихавъ Гриць мій, а й не чула.
Здорова була, мила, чи ти ще жива?
—Здоровъ бувъ, мій миленький,
Чи ще й ти живенький?—

Щаснівка. К. К.

LXV.

Ой пійшла дівчина въ лісъ по орішки,
Не найшла вона ні стежки ні доріжки,
Да найшла вопа копика вороного,
А на коникові козака молодого.
«Козаченьку, виведь мене зъ гаю,
Ой бо далебі доріжки не знаю.»
Ой давъ же вінъ ій коника держати,
А самъ пішовъ у гай дороженьки шукати.
Держала вона зъ вечора до півночи—
Упала роса на ії карі очі...
Ой не такъ на очі, якъ на русую косу.
«Либонь, козаченьку, віночка не доношу,
Треба, козаче, сестриці попросить,
Щобъ помогла віночка доносить;
Треба, козаче, три серпанки купити,
Треба, козаче, однимъ серпанкомъ
Мале дитя сповити,

Другий серпанокъ бабусеньці дати,
А третій серпанокъ самій треба надіти.»

Черняхівъ. В. П.

LXVI.

Ой ходила въ зеленому лугу,
Приблудила къ зеленому дубу—
Оттутъ же я ночувати буду.
Я жъ думала, що дубъ зелененький,
Ажъ то стоіть грабарь молоденький.
«Ой грабарю, проведи до гаю,
Бо далебі доріжки не знаю.
—«Ой якби жъ ти доріжки незнала,
То бъ ти мене й грабаремъ не звала.»
Повівъ дівку до шинкарки въ хатку,
Купивъ дівці горілочки чарку;
Купивъ же ій коновочку пива—
«Чи не зроблю зъ дівчиною діла.»
Повівъ дівку підъ білу березу,
Извівъ зъ ума не пьяну, тверезу.

Маіорщина. Д. Л. Зр. Карадж. I, 432.

LXVII.

Ой Боже та Боже, що жъ сяя любовъ може!
Да принеси, Боже, кого я люблю дуже,

Ой хочъ не ёго, дакъ товариша ёго,
Розпитаймося про здоровъячко ёго.
Чи вінъ гордуе, чи чортъ ёго мурдуе,
Черезъ вороги покинути думае.
«Черезъ вороги, черезъ бистрії води,
Серце дівчино, намъ любитися годі.»
Співае козакъ, коника сідлаючи,
Плаче дівчина, дитину гойдаючи:
—«Вернися, козаче, забери дитину,
Бо я дитину підъ кониченька кину»
—«Дівчино моя, не повненькая роже,
Сама жъ казала, що сяя любовъ може;
Не кидай дитини, сохрани тебе боже,
Годуй дитину, до й богъ тобі поможе.»
Пішла дівчина въ ліски по горішки,
Не знайшла дівчина, ні стежки ні доріжки.
Приблудилася къ зеленому гаю:
«Стерво—козаче, доріженьки не знаю.»
—«Впадае тобі, дівчино, кониченька держати,
А самъ я пійду доріженьки шукати.
Ходивъ же блудивъ зъ вечера до півночи,
Припала роса на моі карі очі.
Узявъ козакъ дівчину за рученьку білу
Повивъ козакъ до шинкарки молодоі,
—Шинкарочко молода, повірь пива и вина.»
—«Козаченько молодий, я горілочки не пью,
А відъ меду я не впъюся,

Я тебе, стерво, козаче, й не боюся.»
—«Любила, дівчино, та гостинчики брати,
Теперъ привикай мале дітя гойдати.»
—«Небагато я жъ гостинчиківъ приймала,
Тілько девять паръ черевичокъ стоптала,
А десятая у коморі на скрині;
Вернись, бісівъ сину, повісь собі на шию.»
—«Дівчино моя, превража въ тебе мати,—
Прийду до воріть, не дае розмовляти.»
—«Не промовлю, козаче, й словечка зъ тобою,
Бо окипіло мое серденько кровью,
Позелепіло якъ барвіночокъ зимою.»

Щаснівка. К. К.

LXIX.

Ой у саду вишня,
У саду черешня—
Не любіте, дівчаточка,
Дворового лежня;
Бо дворовий лежень
Не хоче робити,
Тільки спать та гулять,
Медъ-горілку пити.—

Щаснівка. К. К.

LXX.

—Ой мати, мати,
Москаль у хаті,
Жартуе, пустуе,
Не дае спати.
—Ой доню, допю,
Господь съ тобою!
Бий того москаля
Хочъ коцюбою.

Лисовичі І. Н.

LXXI.

Колибъ же насъ не били,
Добъ ми лихо робили,—
Черезъ гору та въ контору
До писарівъ ходили.
Чомъ писаря не любить,
Бо буде вінъ паномъ,—
Прибереться въ личаки,
Підвяжеться валомъ.
Чомъ писаря не любить—
Чи не подобонька!
Узявъ перо у кишеню
Дакъ вся й худобонька.
Чомъ писаря не любить,

Бо въ писаря гроші—
Хочъ не гроші, самъ хороший,
Лучче душа пристае.
Теперъ же я сама буду,
Нанну собі халабуду,
А зъ хвартуха пущу двері,
Щобъ ходили охвицери,
Ще й писарі и лакеі.

Щаснівка. К. К.

LXXII.

Пішла Галя въ поле жать,
Та забула серпа взять;
Серпъ узяла, хлібъ забула—
Таки Галя дома була.
Пішла Галя по цибулю—
«Постой, Галю, поцілую.»
Пішла Галя по буряки,
А за нею два бурлаки;
А поповичъ по переду—
«Постой, Галю, куплю меду»
Пішла Галя по петрушку,
Набачила щебетушку;
Щебетушка щебетала,
Поки Галя пострибала.
. . . . . .
. . . . . .

Хоролъ. Д. Л.

LXXIV.

Ой джигуне, джигуне,
Який ти ледащо!
Веду тебе я до двору,
Самъ не знаю за що.
Ой на ноги диби,
На руки дибиці—
Оце тобі, вражий сину,
Славні молодиці.
Ой на ноги диби,
На руки дибъята—
Оце тобі, вражий сину,
Славніі дівчата.

Київъ. І. Н.

LXXV.

Паничу, паниченьку,
Який ти ледащо!
Ведуть тебе до кантори, [1])
Самъ не знаешъ за що.
Тоді будешъ знати,
Якъ будуть карати—
И на ноги й на руки
Кайдани давати.

---

[1]) Сільска росправа въ панськихъ селахъ.

На поги кайдани,
На руки скрипиці—
От-то тобі, паниченьку,
Чужі молодиці.
На ноги кайдани,
На руки дибъята—
От-то тобі, паниченку,
Молоді дівчата.

Товста. І. Н.

LXXVI.

Ой далеко чути такую новину,
Що вбито Петруню въ глибокій долині.
То жъ за тую паню, а що собі пана мала,
А що собі пана мала, а Петруню кохала.
Ой приіхавъ панъ вельможний у Прилуку въ гості,
Прийшовъ Петро Петруня а до вельможної въ гості.
Ой бувъ же у пана вірнесенький слуга,
Узявъ не пожалувавъ вороненького коня,
Та й нагнавъ вінъ пана у калиновімъ мості:
«Вернись, вернись, пане, е Петруня въ гостяхъ.»
Була жъ у пані вірнесенька слуга,
Вийшла у сінечки, вийшла собі стиха:
«Тікай, Петре Петруню, буде тобі лихо.»

Ой ставъ же Петруня зъ покою вставати,
Та й изустрівъ вельможнаго пана на порозі;
Ставъ же віпъ у пана милости прохати:
«Чи не можна бъ, пане, життя дарувати?
—«Не можна, не можна, бо не твоя вельможна!»
Не можна, не можна, ой не можна сёму статься,
Щобъ вельможній пані зъ Петрунею знаться.
Не повірю слугамъ, не повірю лакеямъ;
Вона роду не такого, не зробила бъ сёго.
Ой узяли жъ гайдуки Петруню підъ руки—
Набереться жъ Петруня превеликої муки.
Узяли Петруню підъ білиі боки,
Та вкинули Петруню у Дунай глибокий.
«Отсе жъ тобі, Петруню, за хорошу вроду,
Плавай по Дунаю, пий холодну воду.»
А вельможна пані сее зачувала,
Сее зачувала, та рибалочокъ наймала.
«Нате жъ вамъ, рибалки, а півтора золотого,
Витягніть Петруню, хоть и не живого!
Нате жъ вамъ, рибалки, а по талеру на справу,
Витягніть Петруню, положить на славу:
Петруневі брови въ воді не зліняють!
Положить Петруню на великій улиці,
Нехай дивуються дівки й молодиці.
Колибъ же я, Петруню, твою матіръ знала,
Тобъ я твою матіръ сріблomъ златомъ наділяла,

Та далабъ я матері півъ тисячі грошей,
Півъ тисячі грошей, що бувъ Пструня хороший.»

Маіорщина Д. Л.

LXXVII.

«Ой Манджуро, Манжуреньку!
Не горазд' ти, серце, робишъ,
Що по мізъ мій двіръ коня водишъ,
Чомъ до мене, серце, не заходишъ?»
—«Ой Марусю, Марусенько!
Та боюсь я, серце, израдоньки,
Коню вороному истратоньки.»
—«Не бійсь, серце, израдоньки,
Коню вороному истратоньки:
Поставъ коня у станочку,
Повісь збрую на кілочку,
А самъ иди у нову світлочку»
Поставила сторожечку
Въ ворітечкахъ на порожечку;
А сторожа місно вспула,
Якъ приіхавъ панъ—не чула:
Кінь копитомъ та й не ляснувъ,
А панъ шабелькою та й не брязнувъ.
«Ой Марусю, Марусенько!
Скажи серце правдусеньку,
Чия зброя вісить на кілочку?
Що за панъ лежить на ліжечку?

—«Ой мій пане, мій паночку,
Скажу тобі всю правдочку:
Пило въ мене три Вірмени—
Що два пило, да й платили,
А третій пивъ, та й не плативъ,
Коня, зброю застановивъ.»
—«Ой Марусю, Марусенько,
Та дай пахоляті плату,
Щобъ пахоля устало зъ кроваті.»
А пахоля се зачуло,
Сіло па коника, висвиснуло:
«Сімъ годъ ходивъ, та й панъ не знавъ,
А на восьмий ставъ, та й панъ заставъ,
Та й панъ заставъ, ще й плату давъ!»

Маіорщина Д. Л.

LXXVIII.

«Марусино, серденя,
Одчиняй-ка ворота.»
—«Ой рада бъ я одчинить,
Панъ приіде, буде бить»
—«Ми поставимъ сторожівъ
По чотирі парубки.»
Стороженька поснула,
Панъ приіхавъ—не чула.
«Марусино, серденя,

Шо за коні на стайні?
Охвицери тутъ играли,
Трое коней проиграли»
—«Марусино серденя,
На кроваті що лежить?»
—«Ой це старикъ старенький,
Вінъ на ніжки слабенький.»
Черезъ хату рачки лізъ,
Черезъ сіни котився,
На коника садився.

Калита. М. О.

LXXIX.

Заставила мати
Тонку пряжу прясти:
«Пряди, пряди, доню,
Пряди, не лінуйся.»
—«Ой якъ мені, мати,
Тонку пряжу прясти?
Наіхали гості—
Гості гостювати,
Кличуть мене, мати,
Въ вишнівъ садъ гуляти,
Трави прогортати,—
Трави прогортати,
Сокола шукати.
«Сокілоньку ясний,

Паниченьку красний!
Не ступай на ніжку,
Не ляжу на ліжко;
Не тупай ногою,
Не ляжу зъ тобою;
Ляжу зъ тимъ козакомъ,
Подъ сіримъ сірякомъ »

Маіорщина. Д. Л.

LXXX.

Ой зъ-за гори вітеръ віе,
Зъ-за другоі зеленіе.
Тамъ козакъ ходить гожий,
На личенько кращий рожі.
Я не знала, що робити.
Та мусила полюбити.
Ой казали усі люде,
Що козака тутъ не буде.
Говорили ще й сусіде,
Що вже козакъ не приіде.
Ажъ тутъ козакъ приіжжае,
На сірі воли гукае:
«Ой, гей, воли, гей до хати!
Щобъ дівчину повидати.»
А дівчина те зачула,
Окномъ-двері вилинула:

«Здоровъ, здоровъ, козаче,
Нехай за насъ воронъ кряче!»

Пісчальники. А. Л.

LXXXI.

Ой у полі долина (bis)
Ой у полі, серденько, долина, долина! 1)
А въ долині калина.
Тамъ дівчина стояла,
Козаченька бажала:
«Козаченьку, соболю,
Візьми мене зъ собою,
Буду тобі слугою,—
И коника напасу,
И до води поведу,
Й білу постіль постелю,
Й вечеряти наварю,
Й спать зъ собою положу,
И къ серденьку пригорну,
И всю правдоньку скажу,
И серденькомъ назову.»

Зъ рукописного збірника пісень, кінця XVIII в., зъ підъ Хорола.

---

1) Такъ співається кожний стихъ.

LXXXII.

Въ славнімъ місті Сороці
На зеленій толоці
Кивнула дівчина,
Моргнула рібчина
На козаченька зъ півночі:
—Прийди жъ, козаченьку, прийди,
Та не буде тобі кривди.
—Прийду, дівчино,
Прийду рібчино,—
Де ти мене спать положишъ?
—Ой положу жъ я тебе
Підъ порогомъ у себе.
—Не прийду, дівчино,
Не прийду, рібчино,—
Коли мене тамъ положишъ.
—Ой положу жъ я тебе
У сінечкахъ у себе.
Не прийду, дівчино,
Не прийду, рібчино,—
Коли мене тамъ положишъ.
—Ой положу жъ я тебе
На ліжечку у себе.
— Не прийду, дівчино,
Не прийду, рібчино,
Коли мене тамъ положишъ.

—Ой положу жъ я тебе
Коло бока у себе.
—Прийду, дівчино,
Прийду, рібчино,
Коли мене тамъ положишъ [1]).

LXXXIII.

Ой мати, чумакъ иде,
Ой мати, рибу везе,
А не рибу—судачину,
Буде сине підъ очима.
Ой мати, чумаченько,
Ой удалий козаченько;
Вінъ же мене підмовляе,
Изъ собою забірае:
«Ой, увольни, дівко, волю,
Переночуй изо мною,
Ой я тебе роспитаю,
Съ кимъ же ще ти ночувала.
Ой чому жъ ти не призналась,
Що зъ козакомъ обнімалась,
А теперъ я чумачина,
Дакъ ти мене й залишила.»

Щаснівка. К. К.

---

[1]) Відтиля-жъ таки. Въ рукопису е ще два куплети, де стидливою рукою написано полатині: въ однімъ—super ventro, а въ другімъ—inter pedes.

LXXXIV.

Зозуленько сивесенька,
Закуй жалібненько—
Дівчинонько молоденька,
Вздихаешъ важенько.
Вийшла мати води брати,
Та й стала питати:
«Ой чого ти, доню моя,
Вздихаешъ важенько?»
—Ой якъ мені, моя мати,
Важко не вздихати:
Пригнавъ чумакъ сімъ паръ волівъ,
Та й ставъ запрягати.
«Чумаченьку, мій голубе,
Вволи мою волю:
Переночуй, мое серце,
Хочъ нічку зо мною.»
—Ой радъ би я, дівчинонько,
И дві ночувати—
Въ мене хура страховая,
Треба поспішати.—
Чорнесенькі галинята,
Підійміться въ гору!
Молодиі чумаченьки,
Верніться до дому.
—Ой раді бъ ми піднятися,

Туманъ налягае —
Ой раді бъ ми вернутися,
Рядчикъ не пускае.
Ой щобъ рядчикъ счастя не мавъ,
А отаманъ долі!
Пішли наші чумаченьки
Въ великій неволі....
Чорнесенькі галинята
Круту гору вкрили —
Молодиі козаченьки
Жалю наробили.
Не такъ жалю, не такъ жалю,
Та якъ поговору —
Все за тую молоду дівчину,
Що чорниі брови.

Зъ підъ Кременчука Д. Л.

LXXXV.

Стояла сосоночка
Напротівъ сонечка —
Плакала дівчинонька,
Сидя у віконечка.
«Посилае мене мати
Пшениченьки жати,
Ой тамъ чумакъ воли пасе,
Ставъ зо мною жартувати.

—Ой чумаче, чумаченьку,
Не жартуй зо мною,
Якъ ти підешъ у дорогу,
Плакатиму за тобою.—
«Збуди мепе, моя мати,
Въ неділеньку рано,
Ой якъ рано, ой якъ рано,
Щобъ ще й не світало.»
Избудила мене мати
Въ обідню годину,
Що виіхавъ чумаченько
Отъ села за милю.
«Ти думаешъ, моя мати,
Що рано не плачу—
За дрібними слізоньками
Я й світа не бачу.
Ти думаешъ, моя мати,
Що я й не журуся—
Ой якъ вийду за ворота,
Одъ вітру валюся.
Купи мені, моя мати,
За три копи голку,
За чотирі золотіі
Чирвоного шовку,
За пъятого золотого
Новенькіі пъяльці:
Ой вишию й вималюю,

74 Чимъ же вінъ такий любъязний бувъ, той козакъ? Не знавъ

Чумаченьку рукавця.»
Шовкомъ шила, шовкомъ шила,
Біллю вишивала—
Таки своймy чумаченьку
Правду й висказала:
«Сватай мене, чумаченьку,
Рано й у неділю—
Буду просить у батенька,
Нічого не вдію;
Ой піду я, моя мати,
Та за ёго заміжъ,
Якъ ти мене та й не ддаси,
Дакъ я й помру заразъ.»
—«Легче жъ мені тебе, доню,
Дома поховати,
А ніжъ мені та за ёго
Заміжъ тебе ддати.»

Щаснівка К. К.

LXXXVI.

Ой на морі на морі
Гулявъ козакъ доволі;
Гуляе, гуляе,
На молодцівъ гукае:
«Ой ви, хлопці молодці,
Накажіть ви дівоньці,

Нехай мене не любить,
И літъ своіхъ не губить;
Бо я парець молодий,
Ще до того й убогий:
Сімъ паръ волівъ въ дорозі,
По дві парі у возі,
А дійнику триста дві,
Ялівнику безъ ліку —
Гуляй, дівко, до віку.»
Якъ дівчина учула,
Изъ улиці махнула.
Прибігае до воріть,
Ухопилась за живіть:
«Ой Боже мій, Боже мій,
Що хороший, та не мій!
Що я буду робити,
Що не хоче любити?»
—«Біжи, дівко, до гаю,
«Та накопай розмаю.»
Ще й до гаю не дійшла,
Розмай — зиллячко нашла.
Копала коринння
Съ-підъ білого каміня;
Полоскала у річці,
Заправляла въ горілці;
Полоскала у броду,
Заправляла у меду;

Приставила до печі,
Примовляла три речі:
«Кипи, кипи, корінець,
Поки прийде молодець.»
Ище корінь не вкипівъ,
«Вже молодець прилетівъ;
А чого ти прилетівъ,»
Що любити не хотівъ?
—«Якъ же мені не літать,
Коли вміешъ чарувать?»
—«Які въ мене чароньки—
Що чорнії бровоньки,
Яка въ мене принада,
Що я сама молода.»

Тараща. Н. І.

LXXXVII.

Ой по горі, по горі
Вівчарь вівці ганяе,
Шитимъ платкомъ махае,
На молодцівъ гукае:
«Ой ви, хлопці, молодці,
Накажіте дівоньці,
Що въ чірвоній плахтоньці:
Нехай мене не любить,
И літъ своіхъ не губить;

Бо я вівчарь літюганъ,
Въ мене овець ватага,
А дійнику безъ ліку,
А дрібъячку якъ піску.»
Добігае дівка до воритъ
Хватилася за живітъ:
«Ой Боже мій, Боже мій,
Гарний хлопець, та не мій!
Ой що будемо робить,
Що не хоче вінъ любить?»
—«Біжи, дівко, до гаю,
Та накопай розмаю.»
—«Я розмаю не знаю,
Хіба людей спитаю:
Ой де, люде, тутъ той гай,
Що копають той розмай?»
Накопала кореню
Зъ-підъ білого каменю,
Полоскала на річці,
Наварила въ горілці;
Полоскала на лёду,
Наварила на меду.
Ище розмай не кипівъ,
Уже вівчарь прилетівъ.

Щаснівка. К. К.

НЕДОЛЯ.

LXXXVIII.

Въ чистімъ полі, широкому роздоллі,
Тамъ стояло різно два дубочки,
Схилилися вершки до купочки;
Тамъ сиділо та два голубочки,
Говорили самі міжъ собою:
«Худо тому въ світі жити,
Якъ хто кого любить!
Любить, любить, до серця голубить,
Ходить, гуляе, нічки не всипляе;
А зъ той нічки не спить и до півночки,
А одъ півночки й до білого світу.
Білимъ світомъ: «прощай, любезная!
Лучче бъ було зъ тобою не любиться,
Лучче бъ було зъ тобою не знаться,
Якъ теперъ разлучаться!»

Щаснівка. К. К.

LXXXIX.

Ой у полі, въ широкімъ роздоллі,
Тамъ стояло рівно два дубочки,
Схилилися вершки до купочки—
Тамъ сидило та два голубочки.
Пили, іли, знялись, политіли,
Сіли, пали въ зеленій дуброві,
Говорили сю річь міжъ собою:
Горе тому та не жонатому,
А ще гірше, а хто кого любить!
Любить, любить, до седрця голубить,
Приголубить, якъ мати дитину,
Покидае, такъ якъ сиротину!
Любилися, якъ голубівъ пара,
А розійшлись, якъ чорная хмара;
Любилися, якъ сірі утята,
А розійшлись, такъ якъ сиротята;
Були вкупі, якъ зерно въ орісі,
А розійшлись, якъ дороги въ лісі.....

Хоролъ Д. Л. Зр. Метл. 63.

XC.

Коло млина, коло броду,
Два лебеді пило воду;
А напившись, полинули,
Крильцями стрепенули,—
Крильцями стрепенули,

За любощі спомъянули:
«Що любости, що вірности,
То ще гірше одъ больности:
Одъ больности істи буду,
Відъ любости жить не буду;
Одъ больности прохожуся,
Відъ любости занужуся!

Тараща. І. Н.

XCI.

Ой вийду за гай, та все чужий край....
Стану подивлюсь та й запечалюсь;
Піду я въ виншевий садъ прохожусь.
Въ вишневімъ саду та під дулькою
Сидить голубокъ изъ голубкою.
Вони жъ пьють-ідять, радоньку радять:
«И не биймося, и не лаймося,
Ходімъ до попа повінчаймося.»
Охъ зъ-за крутихъ гіръ вилітавъ сокілъ,
Розбивъ, розлучивъ пару голубівъ.
Голуба жъ убивъ, а голубку взявъ,
Принісъ до дому, пустивъ до долу,
Сипле пшениці, ставля водиці.
Голубка не пъе, все зъ світлоньки йде:
«Пустіть зъ неволі, піду по волі,
Та виведу вамъ сімъ паръ голубівъ;
Сімъ паръ голубівъ, сімъ паръ соколівъ—
Который сивенький, то жъ мій миленький,

Который сизий, то то жъ мій вірний,
Де сизокрилий, то то мій милий.»

Маіорщина. Д. Л. Зр. Мордовц. 156—6.

LCII.

Вийду я за гай, гляну на свій край,
Та й зажуруся, запечалюся;
Пійду въ вишневъ садъ, та й прохожуся.
Въ вишневімъ саду підъ яблунькою
Сидить сивъ голубъ изъ голубкою.
Вінъ цілуеться, вінъ милуеться,
Сизокрилимъ криломъ обнімаеться.
Изъ-підъ крутихъ гіръ виленувъ сокілъ,
Розбивъ, розігнавъ пару голубівъ.
Голубонька вбивъ, голубку злюбивъ,
Узявъ підъ полу й поніс до дому;
Посипавъ пшениці, давъ ій водиці:
Голубка гуде, нить істи не йде.
«Да голубка моя сизокрилая,
Гуди не гуди—нить істи иди.»
—«Я не гуджу, тільки буркочу,
Я відъ тебе полетіти хочу.»
—«Не йди відъ мене, й не лети відъ мене,
Есть у мене сімъ паръ голубівъ,
Иди познавай, котрий буде твій.»
—«Хочъ е въ тебе сімъ паръ голубівъ,

Та нема мого сизокрилого,
Сизокрилого й чорнобривого;
У мого голубця сизеньки крильця,
Жовтенький носокъ, тонкий голосокъ.»

Щаснівка. К. К.

XCIII.

Ой летіла орлиця черезъ садъ,
Погубила піръячко на ввесь садъ;
А за нею голуби літали,
Вони тее пиръячко збирали.
А се пиръячко—жаръ!—
Любімося, серденько, на той жаль!
На ій піръячко якъ овесъ,—
Любилися, серденько, рікъ увесь!
А на ій піръячко—пшениця,—
Коли будемъ, серденько, жениться?
А на ій піръячко якъ жито—
Ой десь мого милого убито.....
А на ій піръячко якъ той пухъ—
Любилися серденько въ одинъ духъ!
А на ій пиръячко якъ той макъ—
Любилися, серденько,—теперъ такъ!

С. Черняхівъ. В. П.

XCIV.

Ой по надъ річенькою
По надъ бистренькою

Сидівъ сивий голубъ
Зъ голубонькою.
—Та голубонько, серце,
Та промовъ мені слівце,
Розвесели серце!
—Ой голубоньку сивий!
Слівця не промовлю,
Бо обкипіло серце
Червоною кровью.
Ой голубоньку сивий!
Царъ-зилля достану,
Серденько по пару!
—Ой голубонько сива,
Царъ-зілля й не поможе;
Хиба намъ поможе
А нашъ милий Боже.
Ой вилитівъ орелъ
Съ підъ чорної хмари,
Та забивъ голубонька
Одъ любої пари.
Ой голубъ літае,
А голубка не знае,
Що голубъ голубку
Покинуть думае.
«Нехай, нехай покидае,
Якъ вінъ собі знае....

Щаслива дорога,
Куди вінъ думае.»

Лісовичі. І. Н.

XCV.

Колибъ мені орловиі крила,
Полинувъ би я, де моя мила.
Моя мила сидить у віконця,
Шие хустиночку, не промовить словця.
«Промовъ, промовъ словечко,
Якъ ми любились, сердечко:
Якъ ми любились, та не побрались,
Тільки славоньки понабірались.»
—«Славонька и поговіръ—
Неходи, серденько, мижъ мій двіръ,—
Мимо мои ворота,
Не суши, серденько, живота.»

Маіорщина. Д. Л.

XCVI.

Ой у саду вишня,
Ой въ саду черешня:
Кохалися любилися
Чому-жъ не беремся?

Товста. І. Н.

XCVII.

Пішовъ козакъ яромъ,
Дівка долиною;
Зацвівъ козакъ рожою,
Дівка калиною.
«За твої рушнички,
А за моі гроші
Ходімъ повінчаймось—
Обое хороші.»
Та одъ моря до моря
Ставъ кінь спотикаться.
«Вернімося, дівчино,
Бо не буде щастя!»
За твої рушнички,
А за моі три пъятаки
Ходімъ повінчаймося—
Обое однакі.
Чи твое жъ нещасте,
Чи моя недоля,—
Не застали, дівчино,
.....попівъ дома.»

Щаснівка. К. К.

XCVIII.

Чомъ дубъ не зелений?
Десь туча прибила.....

Козакъ не веселий,
Лихая година!
Зелений дубочокъ
На яръ похилився,
Молодий козаче,
Чого жъ зажурився?
Чи воли пристали,
Чи зъ дороги збився?
—«Воли не пристали
Зъ дороги не збився,—
Полюбивъ дівчину
Та й не ожинився.
Тільки мені й пари,
Що очиці карі;
Тільки й до любові,
Що чорниі брови.
Чорні брови маю,
Та й не оженюся,
Пійду до Дунаю,
Зъ жалю й утоплюся!
—Не топись, козаче,
Бо душу загубишъ;
Ходімъ повінчаймось,
Коли вірно любишъ.
Ой пішли вінчаться—
Нема попа дома:
Чи твое нещасте,

Чи моя не доля!
Поідьмо вінчаться
До попа чужого.»
Поіхали полемъ—
Ставъ кінь спотикаться:
«Вернімось, козаче,
Не буде намъ щастя.»
Пішовъ козакъ яромъ,
Дівка долиною;
Зацвівъ козакъ рожою,
Дівка калиною.

Щаснівка. К. К.

IC.

«Ой не ходи, козаче,
По надъ берегами,
Не суши серденька
Чорними бровами.»
—«Чорні брови маю,
Та й не оженюся;
Не люблять дівчата—
Піду й утоплюся!
Не люблять дівчата,
А ні молодиці,—
Піду й утоплюся
Въ глубокій криниці.»

— «Не топись, козаче,
Марне душу згубишъ;
Ходімъ повинчаймось,
Коли вірно любишъ.
Ой ходімъ до попа—
Нема попа дома:
Чи твоя чи моя,
Нещастлива доля.»

Якимівка. І. Н.

С.

Вийди, дівчино, вийди, рибчино,
Та за гай по корови;
Нехай же я подивлюся
На твоі чорні брови.
Вийди дівчино, вийди, рибчино,
Та за гай по телята,
Нехай же я подивлюся
Та на твоі бровенята!.. .
Пливе човенъ води повенъ,
Та колибъ не розлився—
Десь мій милий чорнобривий,
Та колибъ не барився!
Пливе щука зъ Кременчука,
Та підстрелена зъ лука—

Десь мій милий чорнобривий—
Може буде й розлука.

Щаснівка. К. К.

CI.

Зеленая хмілиночка,
Чого похилилася?
Нещасная дівчинонька
Уродилася,
Велике ій горечко
Приключилося.
«Куди не пійду гулять—
Да й ніжки болять,—
Кому не пожалюся,
Да й лають бранять.»
Заплачъ, заплачъ, дівчино,
По своему горю,
По своему горю
По великому,
По своему козаченьку
Уродливому.
Изъ вечора зірочка
Занімалася,
Козаченько въ дорогу
Виряжается,

*

Зъ своею любезною
Роспрощається:
—Прощай, прощай, милая моя,
Не забудь мене;
Приіду зъ доріженьки—
Візьму за себе.
Приіду зъ далека—
Повінчаймося,
Зъ отцемъ зъ матусею
Роспрощаймося.

Щаснівка. К. К.

CII.

«Що любивъ да кохавъ, собі дівчину мавъ,
Та не воля взяти,—
Черезъ лихи люде, черезъ вороги
Треба й покидати.»
—«Покидаешъ мене, серденятко мое,
Кому уручаешъ?»
«Уручаю тебе, серденятко мое,
Единому Богу;
А самъ я пійду, ой самъ я пійду
У путь у дорогу.»
—«Коли мені тебе, серденятко мое,
Сподіваться въ гості?»

—«Якъ буде трава та шовковая
Рости на помості.»
Росла трава, росла зеленіла,
Стала й посихати—
Ждала дівчина, ждала козаченька,
Стала й забувати.

Щаснівка. К. К.

CIII.

Що любивъ та кохавъ,
Собі дівчину мавъ,
Думавъ її взяти:
За лихими людьми
Та за ворогами—
Мусівъ покидати.
—Покидаю тебе,
Серденятко мое,
Единому Богу!
А самъ сяду да поіду
Въ далеку дорогу!
Пливуть лебеді
Та по тихій воді
Тихо за водою:
Привикай, привикай,
Молода дівчино,
По-межъ чужиною.

Пливуть лебеді,
Та по тихій воді,
Крилечками триплють;
Чужа чужина!
Въ мене роду нема,
Тутъ я не привикну.

Піщалники. А. Л.

CIV.

«Куди ідешъ, одъіжжаешъ,
Сизокрилий орле?
А хто же мене молодую
Цей вечіръ пригорне?»
—«Пригортайся, моя мила,
Другому якому,
Та не кажи тоі правди,
Що мені самому.»
Ждала вечіръ, ждала й другій—
Тебе й не видали,
То й мусіла цюю правду
Другому сказати.

Товста. І. Н.

CV.

Зійди, зійди, зірочко
Та вечірняя,

Вийди, вийди, дівчино
Моя вірная!
Якъ зірочка зійшла—
Всю країну освітила,
А дівчина вийшла—
Казаченька звеселила.
—Ой, ти козаченьку,
Хрещатий барвіночку,
Хто тобі постеле
Въ дорозі постіленьку?
—Постелеться мені
Зелепая та буркунина,—
Ти мині, дівчино,
Въ дорозі немила.
—Якъ вітеръ повіе—
Буркунина поляже,
Хто тобі, козаче,
Сюю правду скаже?
—Якъ вітеръ повіе
Буркунину розстеле,
Не ходи, дівчино,
Гуляти безъ мене.
—Якъ мені, козаче,
На вулицю не ходити?
Уся челядь гуляе,
Тільки тебе й мене немае.

Щаснівка. К. К.

CVI

Ходила красная дівчина
По лісочку,
Та сколола біленьку ніжку
На трісочку.
«Болить моя білая ніжка,
Болить больно»—
Любивъ козакъ красную дівчину,
Та недовго:
Записали козака молодого
Въ салдати.
Забула красна дівчина
Попитати:
«Чи мені заміжъ ити,
Чи гуляти?»
—«Гуляй, гуляй, красная дівчино,
Якъ гуляла;
Та не наймай музиченьку,
Якъ наймала;
Та не пускай парубочківъ,
Якъ пускала.
Парубочки вражі сини
Та й обманщики;
Вони тебе молодую
Та й обманять,

Вони твою білу постіль
Ростерзають,
Вони твою честь дорогу
Потеряють.

Щаснівка. К. К.

CVII.

Синій туманъ по долині,
Широкій листъ на калині,
Аще й ширшій на дубочку—
Кличе голубъ голобочку,
Хочъ не свою, до чужую:
—Прийди, серце, поцілую,
Поцілую й помилую,
Тоді одъ тебе, серденько, помандрую.
—Ой якъ будешъ мандрувати,
Пиши листи, давай знати,—
Пиши листи, давай знати,
Відкіль тебе, серденько, виглядати:
Чи зъ Киева, чи зъ Полтави,
Чи зъ главного города зъ Варшави?
—Ні зъ Киева, ні зъ Полтави,
А зъ главного города зъ Варшави.

Щаснівка К. К.

CVVII.

Кукуріку, півнику, на току—
И жди жъ мене, дівчнно, до року.
—Хиба-бъ же я розуму не мала,
Щобъ я тебе до року ждала!
Хиба—бъ же я зъ розуму изійшла,
Щобъ я собі кращого не знайшла.

Товста. І. Н.

CIX.

Ой не стукай, козаче, не стукай,
Піди собі иншої пошукай.
Ой хочъ знайдешъ съ кіньми та зъ волами,
Та не знайдешъ съ чорними бровами;
Хочъ знайдешъ на личко біленьку,
То не знайдешъ на слово вірненьку.
Куди пидешъ—трохи поскучаю....
Присягаю, иншого не маю!
А якъ схочешъ мене покидати,
Не поможе тобі отець, а ні мати.

Чайківка. В. М.

CX.

«Ви подружечки, ви голубочки,
Ви не знасте, що за горенько мені,

Що розсердився мій миленький на мене.
Ой бере бере золотиі ключі,
Одмикае рубленую комору,
Та бере бере охвицерську зброю,
А ще до зброі шовковиі поводи,—
Ой веде веде вороніі коні до води.»
Ой у дівчини та чорніі брови—
Одъіжжае, одъіжжае въ велику дорогу.
Ой одумався въ половині дорозі:
—Ой забувъ я, забувъ нагаечки, на кручку,
Ой у дівчини чорнихъ брівокъ на шнурку:
Я нагаечку у лавоці куплю—
Чорні брови на папері на пишу.
—Пиши, миленькій, на дубовому листу,
Десь мій миленький на калиновомъ мосту;
Люби мене на сонечку, а я тебе въ холодку.

Щаснівка. К. К.

CXI.

Ой вийду я за ворота,
Не бере мене охота!
Десь моему миленькому
Та нагальна робота.
Ой нагальна, не нагальна,
Досі, знаю, не гуляе,
Край долини широкоі

Кониченька наповае.
Ой кінь ирже, води не пъе,
Да дороженьку чуе—
Ой Богъ знае, Богъ відае,
Де мій миленький ночуе...
Ой ночуе мій миленькій
Да въ степу при долині,
Ой привъязавъ кониченька
Да къ червоній калині.
Ой привъязавъ кониченька
Да къ червоній калині,
А самъ пійшовь до дівчини
Та на билиі перини:
Дівчинонько миленькая,
Чи не будешъ ти тужити,
Якъ я пійду государу
Двадцать пять літъ служити?
—Ой не буду жъ я тужити,
Далебі що не буду!
Ти за гору камінную—
Я за тебе й забуду.
Ой виіхавъ козаченько
Да за густі лози,
Обілляли дівчиноньку
Та дрібненькі слёзи.
Ой виіхавъ козаченько
Та за жовті піскі—

Не взялася дівчинонька
Та ні пити, ні істи.
Ой виіхавъ козаченько
Та за нові хати,
Стали тую дівчиноньку
Та на вітеръ підіймати.
Ой виіхавъ козаченько
Та за густі ліски—
Оглянеться позадъ себе,
Ажъ біжить братъ ёго пішки:
—Вернись, вернись, пане брате,
Вже батюшка помірае!
—Не вернуся, пане брате,
Хочъ нехай сконае!
—Вернись, вернись, пане-брате,
Вже матушка помірае!
—Не вернуся, пане брате,
Хочъ нехай сконае!
Вернись, вернись, пане брате,
Вже дівчина помирае!
—Буду бігти, коня гнати,
Щобъ живенькую застати.....
Ой вернувся козаченько
Зъ міста зъ-за гони—
Ударили по дівчині
Въ великиі дзвони.
Ой стань, коню, стань вороний,

Ой стань, попасися,
Нехай же я по дівчині,
Хочъ Богу помолюся.

Сквира. А. С.

CXII.

Ой пий, коню, сюю воду,
Говори зо мною, —
А я піду до дівчини
На тиху розмову;
Та й сяду я у дівчини
На білій перині,
Та й буду я на дівчину
Пиленько дивиться,
Та чи буде дівчинонька
За мною журиться.
«Та й не буду, козаченьку,
Далебі не буду—
Ти за гору, я за другу,
Та й думать забуду»
Та не вспівъ же козаченько
На коника сісти,
Та не вспівъ же козаченько
На коника впасти,
Та й узяла дівчинонька
Свои дрібні слёзи
Додолоньку класти.

Не заіхавъ козаченько
За жовтиі піски,
Оглянеться козакъ назадъ—
Иде дівка пішки:
—«Ой вирнися, козаченьку,
Матуся вмірае.»
—«Якъ вернуся, забарюся,—
Нехай Богъ приймае;
Есть у мене меньша сестра,
Нехай поховае.»
Не заіхавъ козаченько
За білі палати,
Оглянеться козакъ назадъ,
Иде рідна мати.
«Ой вернися, мій синочку,
Дівчина вмірае.»
«Треба, брате, коня гнати,
Щобъ свою дівчину
Ще живу застати.
Не застану я живоі,
Застану на лаві;
На застану я на лаві,
Застану у ямі...
Лежить моя дівчинонька
Якъ тихая пані.

Маіорщина. Д. Л.

*

CXIII.

Розвивайся, сухий дубе,
Въ-ночі морозъ буде—
Убірайся ти, козаче,
Завтра походъ буде.
Ой хочъ морозъ буде,
То я й розівъюся;
Хочъ у завтра походъ буде,
То я й уберуся.
Розвивайся, сухий дубе,
На чотирі листи—
Любивъ козакъ три дівчини,
Немае й користи.
Ідна пішла въ осінь заміжъ,
Друга у мъясниці,
А третяя, чорнявая,
Пішла у черниці.
А въ черницяхъ добре жити,
Легенько робити,
Тілько серденьку догана—
У чорнімъ ходити!
Ходитиму у чорному,
Скажуть: ледащиця!
Ходитиму у білому,
Скажуть: чепуриться!

Тараща. І. Н.

CXIV.

Иду лугомъ, пісьню пію:
Розвивайся луже—
Сватай мене, вдовинъ сину,
Люблю тебе дуже.
Та сватай, та сватай,
Та присилайся—
Ой ще слава не пропала,
Що вірно кохався.
Заліцявся, не цурався,
Казавъ: моя будешъ....
А тепера зъ нншими
Якъ голубка гудешъ.
Нехай гуде, нехай гуде,
Колись нагудеться;
Попадеться мені въ руки,
Все тее минеться.

Якимівка. І. Н.

CXV.

Дубе, дубе кучерявий,
Верхъ на тобі рясний—
Якъ ти мені, вражий сину,
Словами некрасний!

Слова твої ласкавні,
А чортова думка—
Поки тебе не любила,
Була якъ голубка.
Гула, гула голубонька,
Полетіла въ поле,
Набачила кубелечко,
Де качка несеться:
Перечула черезъ люде,
Вражий синъ сміеться.
А хочъ смійся, хочъ не смійся,
За сміхъ тобі буде!
Сімъ рікъ трясця труситеме
И смерти не буде!
На постелі лежатимешъ,
Смерти бажатимешъ,
Якъ дамъ тобі зъ-тиха лиха,
То ти й не знатимешъ.
А хочъ я дамъ, хочъ не я дамъ,
Такъ дасть моя мати—
Тобі таки лихо буде
Изъ нашої хати.
Ой хочъ я дамъ, хочъ не я дамъ,
Такъ дасть моя тітка—
Що въяжишся, сучий сину,
Якъ у косі квітка.

Хоролъ. Д. Л.

CXVI.

Навідала гніздечко,
Де утка несеться:
Перечула черезъ люде,
Що ледаче сміеться.
Ой хочъ смійся, хочъ не смійся—
За сміхъ тобі буде:
Сімъ годъ трясця труситиме,
Та й смерти не буде,
У постелі лежатимешъ,
Та й смерти бажатимешъ,
У чужої матусеньки
Води прохатимешъ:
«Ой дай мені, чужа мати,
Хочъ води напитись—
Пусти дочку на вулицю
Хочъ подивитись:
—«Стоіть вода у кубочку—
Коли хочъ, напийся;
Сидить дочка крій віконця—
Коли хочъ, подивися.»
—«Холодная твоя вода
У зуби заходить;
Хорошая твоя дочка
Підъ мислі підходить.
Куповавъ я твоій дочці

Дорогі наряди,
Було въ мене два городи,
Теперь нема й гряди.
Куповавъ я твоій дочці
Яблучки й горішки,
Було въ мене пара коней,
Хожу теперъ пішки.»
Чому дуба не рубати,
Бо дубъ дуплинастий—
Чому хлопцівъ не дурити,
Бо хлопці дурноваті!

Щаснівка. К. К.

CXVII.

—Червоная калинонька,
Білее деревце:
Чомъ не ходишъ, не говоришъ,
Мое миле серце?
—Таку собі, моя мила,
Натуроньку маю,
Що якъ сяду біля тебе,
То все й забуваю.
—Знаю, знаю, мій миленький,
Чого забуваешъ:
Перечула черезъ люде—
Иншую кохаешъ.

—Я иншої не кохаю,
Мислоньки заносять;
Я у неї й не буваю,
А мене все просять.—
Летівъ орелъ по надъ моремъ
Та й сівъ води пити:
Ой якъ тяжко убогому
Багату любити!
Ой якби ти, моя мила,
Мене та любила,
То на що намъ те богацтво,
На що грошей сила?
—Бодай тебе, мій миленький,
Ворота прибили,
А що бъ тебе після мене
Инші не любили.
Бодай тебе, мій милелький,
Въ землю закопали,
А що бъ тебе після мене
Инші не кохали.
Бодай тебе, бодай мене,
Бодай насъ обое!
Навіщо ми породились,
На велике горе?
Усі сади зеленіють,
Тільки суха слива;

Усі люди щастливиі,
А я нещаслива.

Хоролъ. Д. Л.

CXVIII.

Ой ти поле мое, поле чистее,
Ти долина моя, ти глибокая!
Чомъ на тобі, та долинонька,
Та не родить и трава?
Родить трава-мурава,
Гіркий білий полинь....
Ой полиню, полиночку,
Гіркий біленький!
Ой безъ тебе, полиню,
Більше й поля нема—
Ой десь тебе, милий друже,
Досі й дома нема.
У периночкахъ лежу
Та й на милого гляжу:
Охъ щъ жъ се прійшовъ за розбійничокъ,
Чи прийшовъ до душі полюбовничокъ?
Ой чи битися, чи миритися,
Чи прийшовъ до души роспроситися?

—Ой не битися,
Не миритися,
Да прийшовъ же я
Роспроситися:
Чи позволишъ, серце,
Оженитися?
—Женись, женись, мій дружокъ,
Бери дівицю роскрасавицю,
Свою прежнюю полюбовницю.

Щаснівка. К. К.

CXIX.

Уже світъ біленький,
Иде мій миленький;
На порігъ ступае,
Шапочку здіймае,
Й добридень дазае.
—Здоровъ, здоровъ, варваро,—
Де ти, варваръ, ходишъ,
Де ти варваруешъ?
—Ходивъ я по ділу:
Знайшовъ собі милу.
Чужа мила краща,
Чужа мила лучча:

Личко биленьке
И на слова вірненька,
У вушахъ сережки,
Въ подоляхъ мережки,
Въ червонімъ намисті—
Вона мені підъ мислі,—
Въ китаевій юпці—
Вона мені й на думці.

Щаснівка К. К.

СХХ.

Ой вийду я на горбочокъ,
Та гляну я на ставочокъ:
Щука риба грае....
Вона пару мае,
А я молода гуляю,
Собі пароньки не маю —
Якъ давъ мені Господь долю,
Я й пустила за водою....
«Пливи, доле, за водою,
А я буду за тобою.
Якъ випливешъ на той бочокъ,
Подай мені голосочокъ.»
—«Не плачъ, мила, не журися,
Ще жъ я молодъ не женився;

А якъ буду женитися,
Прийди, серце, дивитися;
А якъ буду вінчатися,
Прійди, серце, прощатися;
А якъ буду на посаді,
Прийди, серце, на досаді;
А якъ буду виіздити,
Прийди, серце, пиво пити.«
—»Твое пиво та й не въ диво—
Дивні мені слова твої:
Що ти не мій, я не твоя....
Розлучниця сестра твоя!
Розлучила насъ зъ тобою,
Якъ рибоньку изъ водою.

Хоролъ. Д. Л.

CXXI.

Ой я зъ броду беру воду,
Не доберусь до дна—
Ой я въ батька одиниченька була,
Та не знаю й добра.
Не такъ добра, не такъ добра,
Якъ згіршого лиха:
Якъ не вийду на вулицю,
До й вулиця тиха
Всі дівочки тихо сидять,
А я все жартую —
Десь на свою головоньку
Потугоньку чую.

Сёгодня я у Щаснівці,
Завтра помандрую—
Ой я тобі, подружечко,
Жениха подарую.
«Даруй, даруй, подружечко,
Аби не ледащо;
Хочъ битиме мене мати,
Да знатиму за що.
Брешешъ, брешешъ, подружечко,
Ти не подаруешъ;
Якъ вінъ піде въ Кримъ за сіллю,
За імъ помандруешъ.
Якъ верпеться зъ Криму до-дому,
Сімъ разъ поцілуешъ.

Щаснівка. К. К.

CXXII.

Ой не вийся хмілю
Та по-надъ водою,
Повийсь по тичині:
Чутко, видко миленького,
Якъ иде одъ дівчини.
Въ свистілочку грае,
Жалю завдавае:
Мое серденько на чотирі грані,

Якъ ножикомъ крае.
Одріжъ мені, моя подруженько,
На станъ полотенця,
Щобъ ти не стояла зъ моімъ миленькимъ,
Не краяла серця.
Одріжъ мині, моя подруженько,
Хочъ на рукава,
Щобъ ти не стояла зъ моімъ миленькимъ,
Бо ти стерво лукава!
Одріжъ мині, моя подружечко,
На цілу сорочку,
Щобъ ти не стояла зъ моімъ миленькимъ
Въ вішневімъ садочку.

Щаснівка. К. К.

CXXIII.

Ой у полі дві тополі,
А въ козака дві дівчини—
Одна другої питається:
—Подружечко-одволого,
Одволожи живота мого:
Чи була ти на улиці,
Чи бачила жениха мого?
—Ой якже бъ я не бачила,
Коли вечіръ зъ імъ простояла?

Тебе питавъ, тя.ко здихавъ:
»Чомъ милая не виходила.«
—Ой дамъ тобі, подружечко,
На рукава полотенечко—
Не стій, не стій зъ моімъ милимъ
Да й не суши мого сердечка.
—Гуляла я зъ твоімъ милимъ,
Таки жъ я зъ нимъ нагулялася,
Що хотіла, те й зробила—
Таки зъ ёго й насміялася.
—Бодай тобі, подружечко,
Та виіли комари очі,
Що ти мого миленького
Продержала до півночі.

Київъ. А. Л.

CXXIV.

Одскочивъ обручъ
Коло бовдура,
Розсердилась на мене
Моя подруга.
«Бий мене, подруго,
Я й нахилюся—
Я зъ твоимъ женихомъ,
Не наговорюся».
Одскочивъ обручъ

Та коло барила:
Щось на мене подруга
Та наговорила.
Наговорила вона
Та й наклопотала,
Що я зъ ії женихомъ
Дівованння потеряла.
Бий же мене, подруго,
Я й нахилюся—
Я зъ твоімъ женихомъ
Й не наговорюся».

Щаснівка. К. К.

CXXV.

Якъ у саду такъ и въ лісі
Соловейко на орісі,
Соловейко на калині—
Десь мій милий на Вкраіні;
На коніку поіжжае,
На сонечко поглядае:
«Чи високо сонце сходитъ—
Чогось мила смутна ходить...
Знати милу по личеньку,
Що не спала всю ніченьку;
Знати милу по білому,
Що плакала по милому.

Запрягайте коня въ санки,
Поіду я до коханки—
Запрягайте коня въ дрожки,
Поіду я до ворожки.
Ворожечка правду скаже,
Съ кимъ мій милий спати ляже:
Чи зъ тією удовою,
Хорошою молодою,
Чи зъ моею подругою,
Зъ невірною, зъ лукавою!

Щаснівка. К. К.

CXXVI.

Широкая та улиця
Очеретомъ перетикана—
Чорнявая та одъ білявої
Козаченька перекликала.
—Сестро Пріську, сестро Пріську,
Чи була ти та на улиці,—
Ой чи була ти та на улеці,
Чи бачила жениха мого?
—Хочъ бачила, не бачила,
А таки зъ нимъ та постояла:
А де були та вірніі слова,
То всі я зъ нимъ перемовила.

—Бодай тобі, подруженько,
Та випили комарі очі,
Щобъ ти не стояла зъ моімъ миленькімъ
Изъ вечора та до півночи.

«Широкая та улиця—
Кінь вороний спотикаеться:
Чогось мені молодому
Тяжко важко вздихаеться.

Не бий коня по голові,
То не буде спотикатися:
Не люби по три дівчини,
То не буде вздихатися.

Одну руду, другу білу,
А третюю та чорнявую;
Съ чорнявою вечіръ стою,
Зъ білявою обнімаюся,—

Съ чорнявою вечіръ стою,
Зъ білявою обнимаюся,
А зъ рудоі, якъ зъ дурноі,
Що-вечера насміхаюся.»

Хоролъ. Д. Л.

CXXVII.

Ой темная та ніченька,
Ой темная та невидная:
Ой де будемъ ночувати,
Голівонька моя бідная?

А чи въ лузі, а чи въ плузі,
Чи въ зеленій діброві,
Чи въ тієї дівчиноньки,
Чи въ тієї молодої,
Що въ еї та чорні брови?
Широкая дороженька,
Та чогось мій кінь спотикається:
Ой десь моя дівчинонька,
Ой десь моя молодая
Въ гості сподівається.
Не бий коня въ головоньку,
До не буде спотикатись;
Не підпечаль дівчиноньки,
Не підпечаль молодої,
До не буде сподіватись.
Широкая доріженька,
Очеретомъ перетикана:
Ой се жъ моя дівчинонька,
Ой се жъ моя молоденька
Усю челядь перекликала.

Щаснівка. К. К.

CXXVIII.

«Да все гори да все гори,
Да все улиці пищані:
Підбивъ ніжки, ходя пішки,
А до дівчини чорнявої.

Ой чорняву зъ душі люблю,
На біляву залицяюся,
А зъ рудої, що зъ дурної,
Що-вечера насміхаюся.
Ой чорнява ложки мие,
Білявая усміхається,
А рудая, що дурная,
Слізоньками обливається.
Ой чорнява тютюнъ кришить,
Білявая да й накладае,
А рудая, що дурная,
Бере тютюнъ да й роскидуе».

* * *

Есть у полі дві тополі,
Й одна одну росколихуе—
Подружечка въ подружечки
Одна въ одної випитуе:
Чи була ти, подружечко,
А сей вечіръ да на улиці,
Чи бачила, подружечко,
А ти мого жениха въ очі?
—Ой якъ же я не бачила,
Що вечіръ да простояла.
Вечіръ стою, тяжко здихаю,
Чомъ серденько не виходишъ?
—Бодай тобі подружечко,

Та виіли комарі брови,
Щобъ ти не стояла зъ моімъ другомъ
Да й на розмові!
Бодай тобі, подружечко,
Да виіли комари очи,
Щобъ ти не стояла зъ моімъ другомъ
Да до півночи.

Трожичівка. І. Н.

CXXIX.

Ой зіма, зіма
Морозовая,
Прошу жъ я тебе,
Не зморозь мене,
Съ походу йдучи,
Коня ведучи.
Що въ мого коня
Коси плетуться,
Въ мене молодця
Кудерки вьються —
За моі кудрі
Дівчата, бьються.
Ой ви дівчата,
Ви голубъята,
Ви не бийтеся,
И не лайтеся

За мои кудрі—
Та й под'ляйтеся.
Що въ мене кудрі
Не самовиті,
А въ мене кудрі
Шовкомъ повиті,—
Шовкомъ повиті,
Совгою влиті—
Дівчатъ дурити.
Що въ дівчатъ ума
Й за шелягъ нема,
А въ козака умъ
Якъ па морі шумъ!

Черняхівъ. М. В.

CXXV.

Ой не ходи, Грицю,
На тую вулицю,
Бо на тій вулиці
Дівки чарівниці.
Тільки одна Галя
Та чарівъ не знала:
Въ неділеньку рано
Зіллячко копала,
А у попеділокъ
Та перемивала,

А у вівторокъ
Зіллячко варила,
А у середу
Гриця отруіла.
Прийшла пъятниця,
Заховали Гриця...
А у суботоньку
Гриця поминали,
А въ недиленьку
Мати дочку била:
«Нащо ти, суко,
Гриця отруіла?
—Та нехай же, мати,
Гриць ні людямъ, ні мені—
Та нехай Гриць пріе
У сирій землі!
Тильки Грицю треба
Саженя земля,
Та чотирі дошки—
Спасенія трошки.
Въ понеділокъ рано
Піду до могили,
Якъ тії мерци
Говорять безъ сили.
—Булобъ тобі, Грицю,
Насъ трохъ не любити,

Далибъ тобі, Грицю,
У світі пожити.

Щаснівка. К. К.

CXXXI.

Ой вийду я за нові ворота,
Гуляю, гуляю,
Волоські горішки
Лузаю, лузаю.
Роскушу я волоський горішокъ
Та вийму ядерце—
Вийди вийди, молода дівчино,
Потішъ мое серце.
Серце мое ретивее,
Слово не правдиве!
Слово не правдиве,
Звичаю не знае...
По горахъ по долинахъ
Туманъ облягае,
А потому тумапочку,
Сивъ голубъ літае;
Вінъ літае-буркотае,
Голубки шукае.
Якъ полетівъ сизий голубонько
Щирими борами,
Та зустрівся сивий голубонько
Зъ буйними вітрами:

«Ой ви вітри, ви буйніі,
Ви всюди буяли:
Чи не бачили сивоі голубки
По міжъ голубами.»
—«Хочъ бачили, не бачили—
Не знаемъ, якая.»
—«Вона сиза сизокрила,
Личко якъ калина;
Якъ вийде за нові ворота,
Усій челяді мила.
Дівка краспа, въ еі коса руса,
Въ косі лента вьється,
А за тую молоду дівчину
Два козаки бъється.
Одинъ вірний вірнесенький,
А другий вірнійший;
Що вірного забрали въ москалі,
Вірнійший зостався,
Узявъ дівку за білую ручку,
Пішовъ повінчався—
Ой щобъ слава не пропала,
Що рікъ женихався.
Женихався, та не насміявся,
Казавъ: моя буде!
А тепера за иншими
Якъ голубка гуде....
Нехай гуде, нехай гуде,—

Вона нагудеться:
Я піймаю, приборкаю—
Ій все те минеться.»

Щаснівкі. К. К.

CXXXII.

Ой по горахъ прямо по долинахъ
Сивий голубъ літае;
Эй літае прямо, воркотае,
И вінъ голубки питае.
Эй зострівся сивий голубонько
Изъ буйними вітрами:
—Ой ви вітри весельне-буйніі,
Ви далеко бували:
Ой чи не чували, ой чи не видали
А голубки моеі?
—Ой хочъ ми чували, ой хочъ ми видали,
Та не знаемъ, якая.
—Охъ моя голубка сива сизокрила
Изъ сивими голубами.
Сидить собі сива голубонька,
Сидить собі зъ бережечку,
Ой умивается сива голубонька
Холодною водою;
Ой утерается сива голубка
А русою косою;

Охъ и протира свое біле личко
Шовковою хустиною.

Лісовичі. І. Н. Зр. Метл. 105—106.

CXXXV.

«Куди вітеръ віе,
Туди я хилюся;
Що люде говорять,
А я не боюся—
Що я козакъ холостъ
Та ще й не женюся.
Нема менї пари
Та усій отарі,
Тилько менї й пари,
Що дівчина Галя.
Пійшла у садочокъ
Ирвать ягідочокъ;
Ягідъ не нарвала,
Грушокъ назбірала.
Назбірала грушокъ
Повненький хвартушокъ:
Й сама я не знаю,
Що чинити маю:
Чи сісти поісти,
Чи милому 'днести...
Милому однести—

Черезъ річку брести;
Самій сісти істи--
Чудно мені буде;
А милому 'днести—
Судитимуть люде.
Коли бъ я зозуленька,
Добъ я крильця мала;
Добъ я сюю Щаснівку
Кругомъ облітала.
Я бъ свого милого
По шапці пізнала;
Не такъ ще по шапці,
Я къ по козирочку:
У мого миленького
Брови на шнурочку.

Щаснівка. К. К.

CXXXVI.

Та не сплять мої очі
А ні въ день, а ні въ ночі—
Черезъ тебе мила,
Що-вечора йдучи.
Та колибъ мені, моя мила,
Орловіі крила, соколові очі,
До я полинувъ би
До тебе и въ ночі...

Та й сяду я паду
Въ вішневому саду:
Чи не вийде моя мила
Мені на пораду.
«Ти соколе ясний,
Мій милий прекрасний,
Який ти вродився
На світі безщасний!
Вороги тяжкіі,
Сусіде близькіі,
Покопали ями
Глибокі підъ нами.
А ми покопаемъ
Глибшими ярами—
Нехай пропадають
Воріженьки самі.«

Щаснівка. К. К.

CXXVII.

«Не ходи, гусаринъ,
Зараній до мене;
Та не роби слави
На себе й на мене».
Була, була слава—
Теперъ поговори
Та на ту дівчину,

Що чорнії брови.
—Ой сядь же ти, мати,
Крій віконечка прясти,
Та одчини, мати,
Кватирку одъ ринку,—
Подивися, мати,
Хто ходить по ринку.
—По містечку ходить
Поручикъ маленький;
А за поручикомъ
Лакей молоденький
Вороного копя
За поводи водить.
Вінъ свого пана
Покірненько просить:
«Пусти мене папе
Зъ полку до дому,
Бо вже розігрався
Цей кінь підо мною;
Плаче та ридае
Дівчина за мною,
Що не вручивъ я
Дівчини никому...
Тільки жъ уручивъ я
Товарищу своёму,
Товарищу своёму—
Своёму братіку рідному...

А въ мене дівчина
Та якъ повна рожа;
Якъ заговорить—
До якъ въ дзвінъ задзвонить,
Ой якъ заспівае—
Якъ въ органъ заграе,
А якъ засміеться—
До й садъ розівъеться.»

Щаснівка. К. К.

CXXXVIII.

Ой на воді два лебеді,
Обидва биленькі;
А въ дівчини два козаки,
Обидва вірненькі.
Одинъ лебедь дуже білий,
Другий ще й білійший:
Одинъ козакъ дуже вірний,
Другий ще й вірнійший.
Одинъ сидить кінець стола,
Листоньки читае;
Другий сидить у порога,
Дівчини питае:
—Дівчинонько, сіра утко,
Чи сватати хутко?
—Козачень-кубарвіночку,—

Хочъ у неділечку.
—Дівчинонько, повна рожа,
Въ неділю нехоже,—
Пожди серце до осени,
До й Бігъ поможе.

Щаснівка К. К.

CXXXIX.

Хожу, блужу, гірко плачу—
Кого люблю не побачу...
Та не бачивъ дівчини,
Та не бачивъ рібчини;
Ой хочъ побачивъ—проминула,
Галочкою пролинула.
Товаришу, злий вороже,
Скарай тебе гризний Боже!
Що зо мною гуляешъ,
Та й дівчину одбиваешъ.
Пійду я юлоньками,
Сидять люди пароньками;
А я плачу, ридаю—
Собі пари не маю.
Дівчинонька молоденька,
Скажи матюнці стихенька.
Ще матюнці не сказала,
Матюнька вже й відгадала,

Та люби жъ мою донечку;
«Та ходи жъ, мій синочку,
Дамъ тобі талера,
Дамъ тобі другого молодцю.»

Щаснівка. К. К.

CXL.

Ой ти селезень
Смутенъ, невеселъ,—
Смутепъ не веселъ
Та й нерадостепъ.
Ой якъ же менi
Веселому бути,—
Веселому бути,
У радостi жити:
Учора зъ-вечора,
Утюнка була,
А сёгодня нема—
Десь застрелена.
Не жаль же менi
Колибъ на водi;
А то у лiсочку
На жовтiмъ пiсочку,
Въ повковій травi
Пiръячко ii.
Ой ти козаче,
Смутенъ, не веселъ,—

Смутенъ не веселъ
И не радостенъ.
«Ой якъ же мені
Веселому бути,—
Веселому бути,
У радості жити:
Учора изъ-вечора
Дівчина була,
Сёгодні немае—
Десь засватана.
Не жаль же мені,
Колибъ на стороні,
А то черезъ двіръ,
Та й товаришъ мій!..
По водицю йде—
На добридень дае;
А зъ водою йде—
Та жалю завдае.
А я зъ жалю відерця побью,
Тобі молоденькій славоньку зроблю.

Щаснівка. К. К.

CXLI.

Сидівъ голубъ на дубочку,
Голубка на дульці:
«Скажи, скажи, серце, правду,

Що въ тебе на думці?
Знаю, знаю, що думаешъ,
Знаю, що гадаешъ...
Самъ я знаю, й люди кажуть,
Що иншого маешъ.»
Коли не хочъ, мое серце,
Дружиною бути,
То дай мені таке зілля,
Щобъ тебе забути.
«Есть у мене таке зілля,
Близько перелазу—
Якъ дамъ тобі напитися,
Забудешъ відъ разу.»
«Буду пити, буду пити,
Ні каплі не спущу!
Тоді тебе я забуду,
Якъ очі заплющу...
Буду пити, буду пити,
А хочъ черезъ силу!
Тоді тебе я забуду,
Якъ ляжу въ могилу».
Литівъ орелъ но підъ небомъ,
Та литючи й крикнувъ—
Любивъ козакъ дівчиноньку,
Поки й світъ покинувъ.

Лубні. Д. Л.

CXLII.

Ой лугами йду, берегами йду,
А ти, луже, розвивайся—
Що у дівоньки чорні брівоньки,
Ти, козаче, не вважайся.
Бо якъ будешъ ти, козаченько,
На чорні брови вповати,
До не будешъ ти, козаченьку,
Своею смертью умірати.
Та померъ козакъ, та померъ козакъ
У недільку вранці,
Положили козаченька
У світлиці на лавці.
Та померъ козакъ, та померъ козакъ
И тихая ёго мова...
Зостається кінь вороний,
Ще й яспая ёго зброя.
Тіло несуть й коня ведуть—
Кінь голівоньку клонить;
За імъ иде та дівчинонька—
Біли рученьки ламлить.
Ламли, трощи, та дівчинонько,
До мезиного пальця—
Та не буде вже та козаченька,
Такого хлопця коханця.
Що скрипочка зъ василечка,

Струни зъ зеленоі рути:
Якъ заграю на Вкраиноньці,
До й до дівчини чути.
Кохавъ мене та мій миленький,
Якъ ядерце въ горісі,
Теперечки покидае,
Якъ ластівку въ стрісі.
Кохавъ мене мій миленький,
Якъ панську дитину,
Теперечки покидае,
Якъ у пололі билину.

Щаснівка. К. К.

CXLIII.

Тиха вода, тиха вода
Береги износить—
Молоденький салдатъ
Копетана просить:
«Пусти мене, копитане,
Исъ конемъ до дому—
Заплакала зажурилась
Дівчина за мною.»
«Не по правді, не по щирій
Солдатъ службу сполняе:
Шо и въ війску въ салдатахъ
Дівчини бажае.»

Померъ салдатъ, померъ салдатъ
И тихая ёго мова...
Зостается кінь вороний
И ясная зброя.
Помила я білі ручки
Й мизиного пальця—
Світъ пройшла, не найшла
Милого коханця.

Неморожъ. I. II.

CXLIV.

По підъ берегами
Вода студеная;
Ой тамъ козачепько
Коня наповае,—
Коня наповае—
Сине море грае...
Сине море грае,
Мене не приймае.
«Прийми жъ мене, море,
Теперъ мені горе,
Горе жъ мені, горе—
Й моій головонці.
Пійду я молода
По-надъ кручиною—
Тяжко важко жити

*

По-міжъ чужиною.
Самъ же я не знаю,
Що робити маю:
Чи мені втопитись,
Чи назадъ вернутись,
Чи листи писати,
До милоі слати;
Якъ буду писати—
Будуть люде знати,
А лучче самому
Іхать одвідати.
Писавъ би я листи,
Паперу немае:
Засилавъ би листи--
Дорэги не знаю.
Ой лучче пійду я
Та самъ одвідаю.»

Щаснівка. К. К.

CXLV.

Ой десь наші милодани
Живуть за водами,
Що-ранку, що-вечора
Пливуть селезнями.
Пливи пливи, та селезню,
Розгоняй водою,

Та накажи мойму роду,
Що я сиротою.
Якою сиротою я въ світі зостався:
Посватано молоду дівчину,
Що я женихався.
Женихався, не посміявся,
Казавъ: моя буде,
А тепера за иншими
Якъ голубка гуде.
Нехай гуде, нехай гуде,
Вона нагудеться,—
Я піймаю, приборкаю,
Ій все те менеться.

* * *

Бодай же ти, козаченьку,
Не діждавъ ловити!
Нема въ тебе стілько худібоньки,
Щобъ за мене платити.
Тільки въ тебе й худібоньки,
Що біла кобила,
Та й ту продавъ, жупанъ набравъ,
Щобъ я полюбила.
Тілько въ тебе й худібоньки,
Що сее лошатко —
Батько добрий, мати добра,
Лукаве дитятко!

Не сіявши, не оравши,
Саме жито родить:
Козаченька я не чарувала,
Самъ до мене ходить.
Ой я ёго не чарувала,
Хиба моя мати:
Брала воду зъ тихого броду
Ёго наповати;
Брала пісокъ зъ підъ білихъ ніжокъ,
У печі палила,
Щобъ ёго душа, щобъ ёго тіло
Та до мене летіло.
Ой не чаруй, мати,
Козака до мене,
Буде слава, будуть поговори—
На ёго й на мене.

Щаснівка. К. К.

CXLVI.

— Чи я тобі не казала,
А стоячи підъ копицею:
Не ідь, не ідь въ велику дорогу,
Бо застанешъ удовицею.
—Любивъ тебе дівчиною,
Люблю й молодицею;

Ой хочъ буду сімъ рікъ ждати,
Чи не будешъ удовицею.

Хоролъ. Д. Л. Зр. Морд. 181.

CXLVII.

Коло млина, коло броду
Пило два голуби воду;
Напилися, полинули,
Крилечками стрепенули,—
Крилечками стрепенули,
Любовъ свою спомъянули:
Ви любощи, ви милощи,
Горше серцю отъ болести!
Отъ болести прохожуся,
Одъ любови занужуся.
Ой піду я підъ віконце:
—Добривечіръ, мое серце!
Ой чи ти спишъ, чи такъ лежишъ,
Чомъ до мене не говоришъ?
—Ой рада бъ я говорити,
Лежить нелюбъ, буде бити;
Я молода якъ ягода—
Лежить нелюбъ якъ колода;
Я молода якъ яспий день—
Лежить нелюбъ якъ сухий пень;
—Вбъю нелюба якъ голуба!

—Чи ти вдаришъ, чи не вдаришъ,
Тілько мені життя збавишъ,
Чи ти влучишъ, чи не влучишъ,
А зъ нелюбомъ не розлучишъ.

Магорщина. Д. Л.

CXLVIII.

Зеленая орішина
Одъ сонця завъяла—
Молодая дівчинонька
Козакові світъ завъязала.
Завъязали вечірниці,
Молодіі молодиці....
То й горе жъ тому козакові,
Въ чистімъ полі единому,
Да й съ коника не злізае,
Съ стріменъ піжокъ не виймае,
До милоі підіжжае:
«Добривечіръ, моя мила,
А чи ти спишъ, чи що робишъ,
Що й до мене не виходишъ?»
—«Ой рада бъ я къ тобі вийти,—
Сидить нелюбъ, буде бити.»
—«Я нелюба забъю зъ лука,
А тобі жъ изъ нимъ розлука.»
—«Ой чи вдаришъ, чи не вдаришъ—

Ой ти жъ мені життя збавишъ,
Ой чи влучишъ, чи не влучишъ—
Ой мене зъ нимъ не разлучишъ.»

Тараща. І. Н.

CXLIX.

Коло річки, коло броду
Пило два лебеді воду,
А напившись стрепенули,
Въ чисте поле полинули,
Про любощі помъянули,
Тяжко важко издихнули.
Добре тому, хто любиться,
Якъ день да нічь не журиться,
Изъ коника не зсідае,
Зъ стременъ ніжокъ не виймае;
Підъіжжае підъ ворота
«Вийди, мила, краща злота!»
Підъіжжае підъ віконце:
«Вийди, мила, краща сонця,
Добривечіръ мое серце,
Промовъ мені хочъ словце.»
—«Ой рада бъ я говорити—
Лежить нелюбъ, буде бити.»
—«Захилися хочъ за стіну,
Я не люба зъ ружжа встрелю;

Захилися хочъ за кучу—
Я нелюба зъ ружжа влучу.»
—«Ой чи влучишъ, чи не влучишъ—
Користоньки не получишъ;
Ой чи вдаришъ, чи не вдаришъ—
Тілько мені життя збавишъ.
Бери коня и сідельце,
Ідь изъ двора, мое серце;
Бери коня и всю зброю,
Ідь изъ двора, чортъ зъ тобою.»

Щаснівка. К. К.

CL.

Зеленая моя ліщинонька
Одъ сонця завъяла:
Молодая дівчінонька
Козакові світъ завъязала.
Ой хочъ завъязала, хочъ не завъязала,
Гулять ёму заказала.
Ой діждуся я вечерини,
Та й піду я до дівчини.
—Ой здорова, моя чорноброва,
Чомъ до мене не говоришъ
Ні словечка, ні привіта?
—Ой рада бъ я говорити,
Не спить нелюбъ, буде бити.

—Відсунься, мила, відъ нелюба,
Нехай встрелю, якъ голуба.
Одчини, мила, вікопечко,
Промовъ, мила, хочъ словечко.
—Ой рада би жъ я та й говорити—
Не спитъ нелюбъ та й буде бити.

Пріятнівка. М. В.

CLI.

Ой по Дону й по Дону,
По шикорому Дону,—
Охъ изъ Дону, зъ Дону
Й *поширокому* Дону,—
Ой тамъ плавало судно,
Позолочуване дно.
Ой у тому у судні
Сімъ сотъ донцівъ молодцівъ;
А міжъ ними отаманъ,
Чорноморецъ Иванъ.
Чорноморець Иванъ
Чорні кудрі росчесавъ,—
Чорні кудрі росчесавъ
Та й на юлицю пішовъ,—
Да й на юлицю пішовъ,
Полюбовницю знайшовъ,
Полюбовницю знайшовъ,

И до вдови вінъ зайшовъ:
«Ой ти вдова молода,
Чи підешъ ти за меня?
—Ой не піду за тебе,
Бо сватавъ богатший тебе,—
Сватавъ богатший тебе,
А ще й кращий одъ мене.
Виннявъ Иванъ гострий мічъ,
Знявъ головку ій исъ плічъ.
За вдовину голову
Пішовъ Иванъ у тюрму.

Дударі. I. III.

CLII.

Ой у полі оранда стояла,
Крій оранди Маруся гуляла,
Чорнимъ шовкомъ голівку звъязала,
Трёхъ козаківъ изъ полку бажала.
Приіхало три козаки зъ полку,
Розвъязали Марусі головку.
Одинъ каже: я Марусю люблю,
Другий каже: я за себе візьму,
Третій каже: я повінчаюся.
«Ой хто мені трой-зілля достане,
Той мені дружиною стане.»
Одинъ каже: я коней не маю,
Другий каже: дороги не знаю,

Третій каже: три коні на стані.
Одинъ коникъ якъ воронъ чорненький,
Другий коникъ якъ голубъ сивенький,
Третій коникъ якъ лебідь біленький;
Однимъ скочу, до моря доскочу,
Другимъ скочу, море перескочу,
Третімъ скочу, до зілля доскочу.
Якъ ставъ козакъ трой-зилля копати,
Стала ёму зозуля ковати:
«Годі тобі трой-зилля копати,
Иди свою марусю ховати.
«Оце жъ тобі Марусю, весілля —
Не посилай козака по зілля.»

Калита. М. А.

CLIII.

Маруся Маруся недужа лежала,
Марусина трой-зилля бажала:
«Ой хто мені трой-зілля достане,
Той зо мною на вінчані стане»
Обізвався козакъ молоденький:
Ой е въ мене три коні на стані—
Воронимъ конемъ до моря доіду,
Сивимъ конемъ море переіду,
Білемъ конемъ до зілля доіду.»
Ой ставъ козакъ трой-зілля копати,

Стала ёму зозуля ковати:
«Покинь, козаче, трой-зілля копати,
Вже въ Марусі весілля у хати.
Ой сівъ козакъ на білого коня,
Да й пріхавъ до тестеваго двора:
—Ой чи можно, тестю, у двіръ коня ввести?
—Можно, зятю, прошу й не гнівайся.
—Ой чи можно, тестю, коня въ стійло ввести?
—Можно, зятю, прошу й не гнівайся.
—Ой чи можно, тестю, коню й овса дати?
—Можно, затю, прошу й не гнівайся.
—Ой чи можно, тестю, въ світлоньку ввойти?
—Можно, зятю, прошу й не гнівайся.
—Ой чи можно, тестю, дле Марусі сісти?
—Можно, зятю, прошу й не гнівайся.
—Ой чи можпо, тестю, зъ ручки перстень зняти?
—Можно, зятю, прошу й не гнівайся.
—Ой чи можно, тестю, зъ плечъ головку зняти?
—Ой не можно, зятю, прошу й не гнівайся.
Эй, ой я думавъ, да що вітеръ шумить,
А то жъ Марусена съ плечъ головка летить...
Де Маруся впала, тамъ церковка стала;
Де рученьки впали, тамъ три свічки стали.

Тризнічівка. І. Н. Зр. Мордовц. 29.

CLIV.

Чорна хмара наступае
Та й стала гриміти—
Перестаньмо, товариші,
На той край ходити,—
Перестане козаченька
Дівчина любити;
Нехай же насъ перестапуть
Вороги судити.
Вірно ходи, вірно люби,
Вірно женихайся,—
Вона мене осудила,
Я й не сподівався!
«Не я жъ тебе осудила,
Судять же насъ люде:
Изъ нашого женихання
Нічого не буде.
Изъ нашого женихання
Ні слова, ні вжитку,
Карімъ очамъ спання нема,
Нжкамъ одпочинку;
Карі очі не всипляють,
Ніжки не 'ддихають,
Якъ прийду я додомоньку,—
Усі бьють та лають.
Нехай вони бьють и лають,

Вони знають за що:
Полюбила дівчинонька
Козака ледащо.»
Ой морозе морозенько,
Не морозь проса—
Мандрувала дівчинонька
За козакомъ боса.
Ой тимъ вона мандровала—
Єго сподобала,
Ой тимъ вона світъ сходила—
Бо вірно любила.
Иде козакъ дорогою,
Въ свістілоньку грае,
За імъ иде дівчинонька—
Плаче та ридае.
«Перестань же, козаченько,
Въ свистилоньку грати—
Нехай и я перестану
Слізоньки втирати.»

Щаснівка. К. К.

CLV.

Ой вийду я за ворота,
Не бере мене охота;
Десь моему миленькому
Нагальна робота.
Ой хоть гальна, хоть не гальна,

То й такъ не гуляе—
Изъ тихого Дунаечку
Коня напуває.
Ой кінь ирже, води не пъе—
Вінъ дорогу чуе;
Десь мій милий чорнобровий
Въ дорозі ночуе.
Якъ зъ такою якъ зо мною,
Хай Богъ помогае!
Якъ зъ иншою, та зъ гіршою,
Нехай Богъ зкарае.
Ночуй, ночуй, мій миленький,
Ночуй обнімайся,
А якъ вийдешъ на улицю,
То й не признавайся.

Маіорщина. Д. Л. Зр. Карадж. I. 360, 340.

CLVI.

Ой Боже мій милий,
Де мій милий дівся?
Чи его звіри ззіли,
Чи вінъ утопився?
Якби звіри ззіли,
Добъ луги шуміли;
Якби вінъ втопівся,
Добъ Дунай розлився;

Якби вінъ въ базарі,
Добъ люде сказали.
Чи вінъ у дорозі
Воли поганяе,
А чи у шинкарки
Медъ-вино кружае?
Якби вінъ въ дорозі
Добъ рипіли вози,
Якъ би у шинкарки,
Добъ бряжчали чарки.

Щаснівка. К. К.

CLVII.

Похожено та поброжено
Коло мого саду;
Походила та побродила
Журавочка зъ дітьми.
Вона ходить, вона бродить,
А журавличокъ дибле;
Пъе козакъ горілочку,
А шинкарочка сипле.
Вона сипле, наливае,
А козакъ випивае.
Стоіть дівка у воротяхъ
Слёзи утирае.
Прийшовъ икъ ій козиченько,

Ії вговоряє:
—Не плачъ дівко, не журися,
Така твоя доля.
—Ой якъ мени не плакати,
Що така моя гіркая доля!
Текла річла глибокая
Та нема переходу:
Полюбила козаченька—
Не на свою вроду.
Перебреду биструю річку,
Ще й половину ставу:
Полюбила козаченька
На людьскую славу.

Щаснівка. К. К.

CLVIII.

По садочку походила,
Сама собі говорила:
Нема того що любила.
Нема нема и небуде—
Розъраяли ёго люде.
Розраяли, розсудили,
Щобъ ми вмісті не ходили,
Одно 'дного не любили!

Маіорщина. Д. Л.

CLIX.

Чи я стріла, чи я вбрела,
Чи мене підлито?
Чи самъ милий не ставъ любить,
Чи ёго одбито?
Ой одбила щука-риба
Отъ берега ряску:
Утиряла дівчинонька
Отъ козака ласку.
Ой я тую дрібну ряску
Заберу въ запаску:
Я своему миленькому
Підійду підъ ласку.
Я не стріла и не вбрела,
Мене й не підлито:
А самъ милий не ставъ любить,
Ёго не одбито....

Маіорщина. Д. Л.

CLX.

Текла річка зъ Дунаечка
Та въ море упала—
Молодая дівчинонька
Човномъ воду черпала,
Молоденький козаченько

Сиві коні наповавъ,—
Наповавши сиві коні,
Ставъ дівчину роспитавъ:
«Скажи, дівко, скажи, красна,
Ой чи любишъ ти мене,—
Чи любишъ, чи пійдешъ
Сюю осень за мене?»
Дівчинонька стала й отказала:
«Зроду я заміжъ не пійду....
Посію василечки
Въ вишневімъ саду:
Ростіть, ростіть, василечки,
Поки я васъ пополю,—
Прополовши василечки,
Слёзоньками обіллю,—
Оболивши слёзоньками,
Тоді й заміжъ я пійду....
Тоді, тоді, козаченько,
И всю правдоньку скажу.»

Щаснівка. К. К.

CLXI.

Шумлять верби конець греблі,
Що я насадила—
Нема мого миленького,
Що вірно любила.

Шумлять верби конець греблі,
Що я поливала—
Нема мого миленького,
Що вірно кохала.
Нема мого миленького,
Нема ёго тута—
Ой поросла въ слідахъ его
Шавлія та рута.
Я шавлію пересію
Руту перетичу—.
Кого люблю та кохаю,
До себе закличу.
—Чи ти чула, дівчинонько,
Якъ я тебе кликавъ,
Якъ повзъ твоімъ оконечкомъ
Сивимъ конемъ іхавъ?
—Ой хочъ чула, хочъ не чула,
Не обзивалася:
Я жъ на тебе, серце мое,
Не сподівалася.

Берчівка. В. М.

CLXII.

У городі верба рясна—
Славна дівчина прекрасна,
Вона славна й уродлива,
Ії доля нещаслива.

По садочку походила,
Сама собі говорила,—
Сама собі говорила:
Нема того що любила.
Якъ пійду я на ставочокъ—
Пливе утятъ табуночокъ;
Одно 'дного доганяе,
Кожне собі пару мае....
А я живу въ божій карі—
Не давъ мені Господь пари.
Ой пійду жъ я утоплюся,
На каменю розібъюся,—
На милого подивлюся!

Щаснівка. К. К.

CLXIII.

Повій, повій, буйний вітре,
Звідкіль тебе прошу!
Візьми жъ тую тяжку тугу,
Що на серціношу.
Повій, повій, буйний вітре,
Зъ глибокого яру—
Прибудь, прибудь, мій миленький,
Зъ далекого краю
Ой чому жъ вітеръ не віе
И сонце не гріе?—

Тільки въ степу край дороги
Трава зеленіе....

Тараща. I. II.

CLXIV.

По садочку я ходила,
Сама собі говорила:
Нема того що любила,
Да нема єго і не буде,
Розраяли вражі люде,—
Да розраяли, розсудили,
Щобъ ми въ парі не ходили,—
Да щобъ ми въ парі не ходили,
Й одно другого не любили.
Ой пійду я на ставочокъ—
Пливе щука й линочокъ
И утятокъ табуночокъ.
Да одно другого пагаяе,
Собі парочки шукае.
А я живу молода въ горі—
Не давъ мені Господь долі.
Да не давъ же мені Господь долі,
Ні дружини до любови.
Ой пійду я темнимъ лугомъ,
Ажъ мій милий оре плугомъ,

Да чужа мила поганяе—
Тая жъ бо насъ розлучае!

Тризнічівка. І. Н.

CLXV.

Ой тамъ за валомъ брала дівчина лёнъ
Да забула повъязати—
«Недалеко мій миленький одъ мене,
Да нікому наказати.
Повъяжу лёнъ, повъяжу я зеленій
Синёю ожиною—
Накажу до свого милого
Хочъ чужою чужиною:
А ні самъ прилени,
Ані копемъ прибіжи,—
Бъеться ще й розбиваеться
Мое серденько безъ тебе.»

Біла-Церква. А. Л.

CLXVI.

Ой подумай, козаченьку,
Що я тебе вірно люблю!
Я жъ тебе та любила,
Въ зеленій садъ водила,
Ягідки зривала,—

Та я жъ тебе годувала,
Медъ вино куповала,—
Та я жъ тебе наповала,
Білую постіль слала,—
Та я жъ тебе спати клала—
Ой 'дну ручку въ голівоньку,
А другою та й обнімала,
Пригорнувши до серденька,
Я жъ тебе та цілувала...

Щаснівка. К. К. Зр. LXXX.

CLXVII.

Ой летіла пава
Черезъ сине море,
Та вронила пава
Свое крилечко:
Ой не жаль же мені
Сёго крилечка,
Тільки жаль козака—
Сёго сердечка,
Що любивъ и кохавъ
Та въ салдати пійшовъ!
Ой недовго служивъ,
Та й додому прийшовъ,
Та й узявъ же собі
Дочку вдовиную,
Нарисованую.

Въ неі брови въ неі чорні
Нарисованиі,
Въ неі лице въ неі біле
Нарумъяненее,
Въ неі очі, въ неі чорні
Розвеселенькиі.

Маіорщина. Д. Л.

CLXVIII.

Ой на горі та суниченьки,
Підъ горою полуниченьки:
Пішовъ милий у Кримъ по сіль,
А милая у черниченьки.
Не по волі я вчорніла,
Не думала постригатися:
Не пристае серце мое
Да зъ иншими женихатися.

Кіевъ. А. Л.

CLXIX.

Ходила молода дівчина
По падъ берегами,
Полила романъ-зілля
Дрібними слёзами.
«Хилітеся, густі лози,
Відкіль вітеръ віе—

Дивітеся, карі очі,
Відкіль милий іде.
Хилилися густі лози,
Та вже й перестали;
Дивилися моі очі,
Та й плакати стали.
Не плачте ви, карі очі,
Така ваша доля!—
Бо любили пройдисвіта,
По місяцю стоя.
Виткала молода дівчина
Дві плахти дрібниці—
Пішовъ козакъ въ Запорожжя,
Дівчина въ черниці.
«Чи поволі чи по неволі
Въ черничкы постригатьсѧ—
Не приймае душа моя
Зъ иншимъ женихаться.
Пливе човинъ води повенъ,
Колибъ не надлився;
Пішовъ козакъ та на Запорожжя—
Колибъ не барився.
Пливе човинъ води повенъ—
Колибъ не схилився;
Пішовъ козакъ та на Запорожжя—
Колибъ повернувся.»

Маіорщина. Д. Л.

CLXX.

Ой ти дубе, тонкий-гонкий,
Листъ на тобі рясенъ—
Ти козаче молоденький,
Словами прекрасенъ.
Слова твої ласкавії,
А чортова думка—
Якъ я тебе полюбила,
Гула якъ голубка.
Гула, гула голубонька,
Полетіла въ поле,
А летючи говорила:
Горе мені, горе!
Утопила голівоньку
Въ глибокее море.
Уже жъ тому глибокому
Та й не висихати—
Уже жъ моій голівоньці
Та й не вирінати!
Уже жъ моій голівоньці
На дно потонати,
Коли мене уродила
Безщасною мати.

Щаснівка. К. К.

CLXXI.

Ой запряжу я сиві воли
Та піду орати;
Ой виорю нивку,
Другу половинку,
Посію я жита жменю,
А другу ячменю—
Ні съ кимъ стати жита жати,
Ячменю въязати.
Ой озветься козаченько:
«Не журися, дівчинонько,
Я твое жито зажну,
Ячмінь извъяжу—
Я тебе вірно люблю
Й за себе візьму«.
Та й підемо въ темний лісъ,
Нехай же насъ звірь поість.
Ой ви звірі вы лютіі,
Розірвіте ви мене!.
Розірвите мое тіло
По малесенькимъ часткамъ,
Рознесіте моі кості
По рокитянимъ кустамъ,
Положіте мою душу
На срібному блюді,
Попесіте мою душу

Икъ батюшці моему,
Нехай люди скажуть,
Що я матюнку люблю....
Тоді нехай люди скажуть,
Що то въ світі за любовъ:
Любовь наша—жизнь прекрасна,
А разлука тяжела!

Щаснівка. К. К.

CXLXII.

Шумлять верби въ кінці греблі,
Що я насадила—
Нема мого миленького,
Що вірно любила.
Шумлять верби въ кінецъ греблі,
Явіръ не стинеться—
Не стій, дівко, изъ парубкомъ,
Вінъ зъ тебе сміється.
Хочъ сміється-не сміється,
Я за імъ не буду,—
Рости, коса, до пояса,
Я гуляти буду!...
Немае й не буде,
Нема ёго тута—
Ой поросла по слідочьку
Шавлія та рута.
Я шавлію пересію,

Руту перетичу—
Люблю свого миленького,
Й собі перекличу.
Переорю на шавлію
Сірими волами—
Перекличу миленького
Зъ чорними бровами.
На шавлію окропъ грію,
На руту не буду—
Розсердівся пребісівъ синъ,
Просити не буду.
Нехай ёго тіі просять,
Що греблю розносять!
Нехай ёго тіі люблять,
Що въ болоті трублять!
Нехай ёго тіі знають,
Що въ болоті грають!
Хати не топила,
На припечку капа—
Прощавайте, подруженьки,
Теперъ я не ваша.

Щаснівка. К. К.

CLXXII.

Пливи, пливи, утка,
Проти води хутко,

Та не кажи, сіра утко,
Що я тутъ горюю;
Та накажи, сіра утко,
Що я тутъ паную!
Та мое жъ тутъ папування—
Гірьке горюванья.
Лебідонько біла,
Де доленьку ділa?
—На Дунаі купалася,
Тамъ и доля зосталася;
На Дунаі пуринала,
Тамъ и доля потопула.

Щаснівка. К. К.

CLXXIII.

—Десь ти мене, мати,
Въ барвінку купала,
Та купаючи проклинала,
Доленьки не дала.
Десь ти мене, мати.
На містi купила,
Що ти менi доленьки
Та й не вділила.
Було жъ тобі, мати,
Та й не проклинати,
Та сповити й положити,

Нехай би я плакала,—
Добъ я собі въ Господопька
Доленьки прохала.
Тоди тебе, доню,
Я проклинала,
Якъ у степу крій дороги
Пшениченьку жала,
Та на гору й шла, ще й тебе несла,
Та водицю брала.

Щаснівка. К. К.

* * *